

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 257 (3121) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Minden család

levághat egy kövér sertést télire, s ha a család nagyobb, kettőt is. Ez a polgármesteri hirdetés még ilyen formában is örvendetes hangzik, pedig csak arról van szó, hogy sertést vághat, akinek van s aki venni tud. Van tehát valami a hirdetés szövegének a hangjában, a mondatszerkesztésben, amire felcsillannak a szemek és ami a képzeletben csábító képeket idéz fel. Minden családnak levághat egy kövér sertést, vagy akár kettőt is! Mintha már csak egy kicsi lépés lenne odáig, hogy minden családnak valóban le is vágjon egy-egy szép kövérre hizlalt sertést.

Ha jól meggondoljuk a dolgot, ez a lépés nem is olyan nagy. Az azonban igaz, hogy jó előre meg kell gondolni a megtételt. Jó előre meg kell gondolni és jó előre kell készülni rá. A külső városrészekre vonatkozik ez leginkább. De áll a belvárosiakra is. Mert nem élünk olyan messze a hírneves sertéshizláló vidéktől, hogy ne köthetnének hizlálási egvezségeket. Szóval a lépéshez jó előre meg kell tenni mindent és akkor valóban lesz reális értelme és alapja a rendelkezésnek, mert minden család le is fogja vágni az egy-két kövér sertést.

De így is lehet számítani arra, hogy ketten-hárman összeállnak és úgy szereznek be egy kis mangalicát. Még így is sokat fog jelenteni a kis háztartások tehermentesítése a legnagyobb gondok alól. A zsirellátásnak ez a legbölcsebb megoldási módja. Ha valahol, úgy ezen a téren érvényes az öntevékenység támogatása és lehetőségete. A közvetlen hatások mellett az intézkedésnek közvetett hatásai is lesznek. A henteseket fogja egy kicsit megrendszabályozni. Mert alapos vetélytársakat kapnak ezek az urak a magánvásárlókban. Meg fogják látni, hogy a kisemberek is ki fogják jönni a vásárlásokkal. Nem panaszkodhatnak majd, hogy megrohanták őket, mert kevesebb lesz a zsirért ácsorgó és minél többen igyekeznek majd a hentesek emberségesebben banni vevőkkel. Nem várunk eleinte nagyon sokat az új intézkedéstől, de jó irányba tereli a dolgok fejlődését.

Itt kell megemlékeznünk azokról is, akiket már készen talált az intézkedés és valóban le is fognak vágni egy-két kövér sertést. Ezeknél valóban örvendetes hatása lesz az intézkedésnek. De erre az öröme sokan mások is felkészülhetnek. A sertéshizlálás kérdése sok tekintetben a kisemberek életrelvőségének és szorgalmának a kérdése is. Különösen kisebb városokban lehet ezt megfigyelni. Akármilyen nehéz a takarmánybeszerzés, akármilyen bajokkal jár is a sertéstartás, mégis sokan vállalják ezeket a nehézségeket és bajokat is sikerrel. Ezen a vonalon tehát tovább is kell menni. Az illetékeseknek gondoskodniuk kell arról, hogy takarmánybeszerzési könnyítésekkel ösztönözzék ezt a törekvést.

Stalingrád több városrészében ismét heves harcok folynak

Honvédeink arcvonalán jelenleg nyugalom van. A lisszaboni német követ hosszabb megbeszélést folytatott a portugál miniszterelnökkel. Guadalcanar szigetén újabb japán csapatok szálltak partra

A Magyar Távirati Iroda jelenti (29-ik számú hadijelentés): A honvédeink arcvonalán nem került sor jelentősebb harcok eseményeire. A helyi jelentőségű járőrszolgálatokban néhány foglyot ejtettünk és fegyvereket zsákmányoltunk. A szövénnyesen támadó ellenséges repülőgépek közül kettőt légvédelmi tüzérünk, egyet a német vadászgépek lőttek le.

A keleti harctérről Zürichbe érkezett

jelentések szerint esütörtök reggel óta ismét heves harc folyik Stalingrád több városrészében. Német gyalogos és páncélos csapatok erős tüzérégi előkészítés után különösen az északi és déli részen heves támadásokat indítottak a szovjet védelmi vonalai ellen. A harc esütörtökön és pénteken egész nap folyt. A Kaukázusban Tuapszetől északkeletre a németek a tengerpart felé nyomulnak.

nagyobbrészt normandiaiak és bretonok szolgáltak, akik gyűlölnék mindent, ami angol. Casablanca lakosai sohasem fogják elfelejteni, hogyan harcolt a Jean Bart csatahajó. Amikor már az egész hajó lángokban állott, még mindig tüzelt az amerikai hajók és repülőgépek ellen. Az amerikaiak meg voltak győződve, hogy üdviváltságos fogadják őket és nagyon meglepődtek látva, hogy mindenütt haragos arccal és elkéserevés-sel találkoznak. Marokkóban érthetetlennek tartják az algéri eseményeket és árulásról beszélnek. Több algéri különítmény nem volt hajlandó engedelmessékedni a fegyverszüneti parancsok és az ország befejejébe húzóda folytatja a harcot. Az amerikai katonák magatartása mindenütt mélyen sérti a lakosságot.

Harcos műszaki feladatokat oldanak meg honvédeink a harcok szünetében

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvédeink arcvonalán mai, 29-ik számú hadijelentéséről katonai körökben még ezeket a részleteket közölték a Magyar Távirati Irodával:

A honvédeink arcvonalán, amint a hadijelentésből is megállapítható, továbbra is nyugalom van. A viszonylagos nyugalom azonban természetesen nem jelenti a tevékenység szünetelését. Különösen műszaki csapataink oldanak meg nagyszabású feladatokat. E feladatok általában kétfélek. Egyrészt harcok műszaki feladatok, másrészt a hátsó területeken szükséges munkálatok. A harcok műszaki feladatok az ellenség erődítési elemeinek szétrombolása, kiserődeinek felrobbantása, egyes vállalkozásaink technikai előkészítése, az ellenséges aknázárak megnyitása, valamint saját állásaink minél erősebb védelemre való berendezése terén nyújtanak állandó alkalmat műszaki csapatainknak rátermettségük és hősiességük bizonyítására. Mivel a sajátos orosz időjárásban azonban nem elegendő az állásoknak csak erős védelemre való berendezése, hiszen az eddigiekből ítélve a hó és fagy ellen is teljes oltalomban kell részesülniük kinnlévő csapatainknak, nem szorul részletesebb magyarázatra, hogy milyen nagyarányú munkálatokon fáradoznak ezek az alakulatok. Tevékenységük másik területe az arcvonalak mögött lévő nagyterjedésű vidékek, utak és általában a közlekedési viszonyok helyreállítása, továbbbépítése, valamint karbantartása, ami a várható hófúvásokra való tekintettel a télen lebonyolítandó ellátó szolgálat feltétlen zavartalanul szempontjából különösen nagyjelentőségű. Elismeréssel emlékeznek meg beavatott helyen a bolszevizmus alól felszabadult ukrán gazdaság helyreállítását biztosító honvédekötékek kiváló működéséről. A hideg idő, főként pedig az éhség ugyanis arra kényszerítik az erődökben és mecsarakban még lappangó kőborló vörös katonákat, kisebb nagyobb orvlövész-bandákat, hogy leginkább élelmiszer szerzés céljából rejtekhelyüket elhagyják és védtelen falvakra rontanak. Az őszi hónapokban a honvédek sok esetben vertek szét ilyen garázdálkodó csoportokat és kisebb magyar egységek helyenként bántalmas ügyességgel és bátorsággal tették ártalmatlanná ezeket az elemeket, melyeknek nem süterült seholy komolyabban megzavarni a arcvonalak közötti erők összeköttetését, ellátását, valamint a gazdasági élet felépítésére irányuló munkákat. Ismerve azért a terebi és terepviszonyokat, melyek között a megszálló kötelékek végzik a feladatokat, teljesítményeik minden elismerést megérdemelnek.

Harmincszoros túlerővel szemben harcoltak a marokkói tengerészek és parti ütegek

Tanger. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A pénteken Tangerbe érkezett szemtanúk elbeszélése szerint a marokkói parti ütegek és tengerészek elkéserevés-sel harcoltak az amerikaiak ellen

és azoknak súlyos veszteséget okoztak. Végül is az amerikaiak felülkerekedtek, mert sok helyen harmincszoros túlerőben voltak. Díctelen partraszállási művelet volt a francia tengerészek között

Két francia tengerész-tiszt követte el Giraud elleni merényletet

Lisszabon. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A lisszaboni német követ hosszabb megbeszélést folytatott a portugál miniszterelnökkel.

Tetuan. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Giraud tábornok elleni merényletet hír szerint két francia tengerésztiszt követte el, akik megjelenve a tábornok előtt, árulónak mondották és revolverlövéseket tettek rá. A tábornok a környezetben tartózkodók gyors fellépése következtében menekült meg a biztos haláltól. Az egyik tiszt neve még ismeretlen, a másik Collier sorhajóhadnagy volt. Az amerikaiak mindkét tisztet azonnal kinyegeztették.

Buenos Aires (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Newyorki értesülés szerint a hajdani köztársasági spanyol tábornokok táviratban javasolták Rooseveltnek, hogy szervezzen néhány hadosztályt a Francia-Északafrikában élő mintegy 300.000 spanyol körében. Három menekült spanyol tábornok ugyanakkor felajánlják, hogy elvállalja a hadosztályok vezetését a tengely elleni harcban. A Fehér Házban korainak ítélik a vörös tábornokok kezdeményezését és egyelőre úgy döntöttek, hogy majd tanulmányozni fogják a kérdést.

Tokió. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A japán légierő az assami és bengáli repülőterek ellen intézett támadásokban mintegy 50 angol repülőgépet lőtt le. Guadalcanar szigetén újabb japán csapatok szálltak ki és erős nyomást gyakorolnak az amerikaiakra, akik kétségbeesetten igyekeznek szárazföldi

légi és tengeri erősítésekkel tartani állásukat. A salamonszigeti hadműveletekben a japán légiereő 43 ellenséges repülőgépet lőtt le, vagy tett harcképtelenné. 10 japán gép nem tért vissza.

Amsterdam. (MTI.) A NTI. jelenti: A brit hírszolgálat közlése szerint a brit egészségügyi miniszter kijelentette, hogy

a háború kitörése óta Angliában 2 millió 750 ezer ház rongálódott meg bombatámadások következtében. Ez annyit jelent, hogy minden ötödik házat bombatalálat ért Angliában. A brit hírszolgálat szerint a rongálások legnagyobb részét a helyi lakosságok helyreállították.

Fészl József kapja meg a Rimanóczy-szálló és fürdő bérletét (?)

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Soós István polgármester a tegnapi napon átadta Klemensz Rezső tanácsnokot, hogy hívja meg Fészl Józsefet, a szállodások és vendéglősök ipartársulatának elnökét és hallgassa meg, hogy a Rimanóczy szálló és gőzfürdő bérletére mik az elgondolásai. Ennek alapján Fészl József szombaton reggel megjelent a városházán és közel egy óráns tanácskozáson ismertette elgondolásait.

Fészl József kijelentette, hogy neki megvannak az elgondolási és össze tudja hozni azt a konzorciumot, mely

a Rimanóczy szálló és gőzfürdő bérletét átveheti, akár azonnal is. Ezen az értekezleten megállapítást nyert, hogy az az állítás nem felel meg a valóságnak, mintha ő hajlandó lenne az eddig már jelentkezett nagyváradi textilkereskedővel együttesen átvenni a fürdő és szálloda bérletét. Sőt az is tisztázódott, hogy a bérletre jelentkező textilkereskedő a szállodát és gőzfürdőt át sem veheti, mert nevezettnek nincs ehhez az iparhoz képesítése.

Fészl József egyébként Klemensz Rezső tanácsnokkal együtt hétfőn je-

Egy magyar honvéd — hét szovjetkatonára ellen

— A honvéd haditudósító század közlése —

A Don partján, október hó. A Don partjától pár száz méterre egy földalatti fedezékben velünk szemben ül Burbucs Pál szakaszvezető. Arca nyaka, keze, tele vannak sebekkel, karmolásokkal. Két nappal ezelőtt egyedül szállt szembe hét szovjet katonával és mind a hetet leküzdötte.

Kora hajnalban folyt le az ádáz küzdelem a Don fővényes partján.

Még alig szürkült, amikor egyik zászlóaljunk kisebb vállalkozó csoportja gumicsónakokon átkelt a túloldalra, hogy rövid, negyedórás erős szakos felderítést hajtszon végre.

Burbucs Pál szakaszvezető, a polgári életben cukorkakereskedő llőgyvészen, golyószórós rajával azt a feladatot kapta, hogy a vállalkozók jobbszárnyát fedezze esetleges szovjet ellentámadás ellen.

Burbucs elsőnek ugrott a partra. Erős tüzet kaptak. Amikor ő is tüzelni akart, kitűnt, hogy golyószórójába homok került, használhatatlan.

Erre kézigranátot ragadt és rajával együtt megrohanta a velük szemben levő szovjet állásokat. A szovjet kiserődökből hiába tüzeltek, a magyar honvédek minden veszteség nélkül elfoglalták az erődöket.

Burbucs rajával most a jobbszárnyon nyomult előre s nehézpuskát és golyószórót szákmányolt. Az idő azonban letelt, feladatukat megoldották és a parancs értelmében vissza kellett vonulniuk.

Amíg a raj a szákmányolt fegyverekkel és két szovjet fogollyal a csónakig visszavonult, addig egy dombperemről Burbucs szakaszvezető egyedül tartotta fel géppisztolyával a támadni akaró szovjet osztagot. Jó ötperces tüzharc után vonult csak vissza Burbucs. A parton sebesülten ta-

lálta egyik emberét. Betette a csónakba. Mivel neki már nem jutott hely, maga a csónak szélébe kapaszkodva úszott át a Donon.

Már világos volt, amikor a szovjet fegyverek állandó tüzeben megérkezett a kis csapat a Don innenső oldalára. A raj azonnal folytatta útját a zászlóaljhoz, Burbucs a sebesült honvéddel hátrább maradt. Egyszer csak megszólal a sebesült:

— Szakaszvezető úr, nem bírok már menni. Borzasztóan fáj a lábam.

Burbucs megállt, lefektette bajtársát, felhasította a nadrágot és bekötözte a súlyos sebet. Közben azonban mintha csak megérezte volna, felnevezett.

— Látom ám — mondja erről Burbucs Pál — hogy velem szemben hét szovjet katonára áll és nevetve integetnek, hogy menjek oda! Ezek a muszkák az éjszaka szivárogtak át felderítésre. Nem mondom, ugyancsak meghökkenem. Mit kezdek én hét muszkával? De gondolkodni nem igen lehetett. — meg a nyavalya hozzátok — mondott hangosan. Amikor láttam, hogy még mindig integetnek, hirtelen egy kézigranátot vágtam közéjük.

— No és?

— Nagyon mérges lettem, hogy a granát nem robbant azonnal. Később jutott csak eszembe, hogy időzített granát volt. Már éppen fel akartam kelni, hogy nekikrontsak, akkor robbant a granát. Sajnos csak két ember maradt ott, őt felugrott, hogy nekem jöjjenek. Most már kaptam a géppisztolyomat és beléjük eresztetem utolsó sorozatomat. Négy ember úgy dől el, mint a lisztesszak. Az ötödik, egy behemót nagy muszka, azonban puskáját ütésre emelve rottott nekem.

Karády Katalin különleges tárgyú filmje

Ne kérdezd ki voltam

Csak 16 éven felülieknek

az Apolló Filmszínházban

Belvárosi

Kellemesen fűtve

OPERETT

Fő szerepben: Willi Forst és Maria Holst
Strauss zene, csodálatos tánc és remek rendezés

Luis Bromfield gyönyörű regénye

a Casinóban

Arviz Indiában

Főszereplői: Tyrone Power, Myrna Loy

lenik meg a polgármester előtt és a polgármestert a mai tanácskozások és az összes lehetőségek felől tájékoztatja majd. Így szinte bizonyosra vehető már, hogy a Rimanóczy szálló és fürdő bérletének átadására vonatkozó kisgyűlési határozat, illetve javaslat úgy fog módosulni, hogy azt Fészl József érdekltségének adják át.

most is. Izzadtam és szédültem már. Tudtam, ha engedek, elpusztulok. Utolsó erőmmel szoritottam meg egyet. Nyögött egyet s elesett. De én kerültem alulra. Fene nagy ereje lehetett, mert bár a nyakát pillanatra sem engedtem el, mégis felállt. Felállt s noha most is kétkézzel szoritottam tovább a nyakát, fölemelt és vitt vonszolta a Don partja felé.

— Fersze bele akarta folyton!

— Nyilván — bólint Burbucs. A víz szélén jártunk már, amikor egyszerre kidülledtek a muszka szeméi és elvágódott. Magam is melléje zuhantam kábultan. Csak később tértem teljesen magamhoz. A vörös katonára már halott volt. Mellettünk nem messze ott feküdt holtan a másik hat-

A többit már a zászlóalj parancsnoka meséli el.

Távcsővel figyelték a küzdelmet. Delután három óra volt, amikor a szakaszvezető háza tudott vonszorogni. A túloldárról is figyelték a titáni küzdelmet és a drámai befejezés után aknával készítették löni Burbucsót.

— A ruhája csatákban lógott, amikor megérkezett — mondotta a zászlóaljparancsnok — csupa vér volt és bizony azt hittük, hogy idegmegálgódításából sokáig nem tér magához. Nem így történt. Ma reggel már kutya baja sem volt és boldog örömmel készülődik, hogy a megérdemelt kétheti szabadságára hazatűzzék feleségéhez.

Kijelölték a 40 új Onesa-lakás tulajdonosait

Nagyvárad. Saját tud. A városi Közjóléti Szövetkezet ma délben megtartott ülésén határozta véglegesen a Püspöki-uti 20 családvédelmi ikerház juttatásának ügyében. A 40 új lakást a következőknek juttatják:

Anikó Mihály közművessegéd 5 gyerekkel, Balaskó Ferenc MÁV pályamunkás 4, Balázs József molnár 6, Barta András színházi világító 4, Barla László adóbecsüs 4, Demján József 6, Göttlicher Dezső ácssegéd 4, Barto Lajos betonozó 4, Irinyi István téglagyári munkás 9, Kimpel Lajos vasuti kalauz 5, Kondor Viktor asztalos 8, Kun Gábor MÁV állítzó 6, Kun Beláné téglagyári munkásnő 4, Kovács Ignác gépész 7, Lévai Lajos városi állítzó 5, Mészáros Miklós fodrász 4, Magyar János fuvaros 4, Moldoványi Imre piaci árus 7, özv. Péntes Lajosné napszámos 6, Nagy Imre szappanfőző 6, Papp István malommunkás 4, Szabó Lajos favágó 7, Szász Lajos MÁV géplakatos 8, Szalay András

(bérletben feltételeesen) 3, Szónyi Károly cipész 4, Váci András cipész 6, Viktor György vasöntő 6, Fodor Ferenc MÁV kalauz 7, Görbe József vás és fémmunkás 8, Acs József kubikos 6, Bozsóki József cipészsegéd 4, Grünberger József asztalos segéd 4, Herceg József vanceller 5, Kosztán János férfiszabó 4, Kovács István utór 5, Novák István váltókezelő 7, Orbán István férfiszabó (feltételeesen) 10, Szabó Demeter fatelepi munkás 6, Tóth József váltókezelő 6, Váradi Tivadár köztiisztasági napszámos 7 gyerekkel.

Az ünnepélyes átadás rövidesen meg fog történni.

Felhívás. A Kereskedelmi Csarnok felhívja a keresztyény fűszer, cémegye és vegyeskereskedő tagjait, hogy szappan igénylésükre vonatkozó bejelentésüket legkésőbb folyó hó 13-ig a titkári hivatalba adják le a hivatalos órák alatt. A Kereskedelmi Csarnok elnöke.

Rádiók, kerékpár részletre is Pálffy J. KÜENE le-
varrógep varrógép kapható rakat
Mussol ni t r16.
Telefon 15-24

Tobrukot kiürítették és feladták a tengelycsapatok

Súlyos veszteségeket szenved az amerikai szállító és hadiflottá

Vichyből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Marokkóban a francia csapatok folytatják a visszavonulást és átcsoportosítást az ország belseje felé. Német repülők bombázták a partraszálló amerikai csapatokat. Amerikai repülőgépek bombázták Tuniszt.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat jelentése szerint Smuts tábornagy kijelentette, hogy 1943 a nagy támadás éve lesz. Akkor jönnek a nagy csapások, amelyek talán előljárói a végzetnek.

Tangerből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Marokkóban egyes törzsek guerilla harcot kezdtek az előnyomuló amerikai csapatok ellen. Egy gyalogos osztagot az utolsó emberig megsemmisítették a guerillaharcok.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A tengelycsapatok kiürítették Tobrukot és onnan az utolsó használható katonai berendezést is elvitték. Ami nem volt elszállítható, azt felrobbantották. Az elszállított anyagot az új védelmi állásokhoz használják majd fel.

Cirkálók, rombolók és óriás szállítóhajók a veszteségek között

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: A német és olasz búvárnaszádok csütörtökön újabb nagy sikereket értek el az afrikai partraszállást végrehajtó angol-amerikai hajóhad ellen. Csütörtökön virradó éjjel Algirtól északra egy német búvárnaszád két, egyenként 7 ezer tonnás teljesen megrakott csapatszállítóhajót süllyesztett el, olyan rövid idő alatt, hogy a csapatok és a legénység legnagyobb része elpusztult. Olasz tengeralattjárók az algiri kikötőben három találatot értek el két nagy gőzösön. Néhány órával később a két hajó elsüllyedt. Afrika partja mentén torpedótalálat érte a Furious repülőgépszállító hajót.

Casablanca előtt elsüllyesztették a Birmingham angol cirkálót. Ugyanitt elsüllyedt egy angol romboló és egy nagy szállítóhajó. A tengely torpedóvető repülőgépei 14 kereskedelmi hajót pusztítottak el. Német harci repülőgépek Bougie kikötőjében bombatalálatokkal elsüllyesztettek egy 16 ezer tonnás és egy 20 ezer tonnás szállítóhajót, később egy 16 ezer tonnás újabb csapatszállítóhajót. Egy cirkálót és két rombolót megrongáltak. Súlyosan megrongáltak a kikötőberendezéseket is. Pénteken is szakadatlanul folytak a támadások az angol-amerikai hajózás ellen, de erről részletek még nincsenek.

Nem sikerült a tengelycsapatok bekerítése

Rómából jelentik: (MTI) Illetékes olasz körökben a következőképp foglalkoznak össze az elmúlt hét hadicselekményeivel:

Az egyiptomi arcvonalon az angol-szász haderők mindenáron meg akarták akadályozni csapataink visszavonulását. Húsz napos heves harc után a csata színtere eltolódott a libiai ha-

tár felé és az Észak-Afrikában lezajlott hetedik nagy csata második szakasza is megkezdődött. Már most meg lehet állapítani, hogy az angolszászok becsúgya, hogy a tengely haderőket bekerítsék, nem sikerült. Illetékes helyen közlik, hogy Olaszországban nyugalommal és bizakodással néznek az észak-afrikai hadműveletek elé.

Erős elhárítóvonal a spanyol határtól a Rivieráig

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: A pénteki hadijelentés kiegészítése: Német és olasz csapatok mindenütt megszállták a franciaországi partvidéket. Minthogy az illetékes katonai parancsnokság átvette Toulon kikötőjének védelmét minden angolszász támadással szemben, így a spanyol határtól egész a Rivieráig erős elhárító arcvonal létesült, amely meg fog akadályozni minden kísérletet, amely második arcvonal megteremtésére irányulna. Az olyan serényen igazgató angol propaganda kudarcát mutatja az

a tény, hogy a francia nép is beleilleszkedett ebbe az elhárító arcvonalba.

Merényletet követett el két tengerész-tiszt Giraud ellen

Vichyből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Nougés tábornok repülőgépen Algirba érkezett és Darlan tengernaggyal teljes egyetértésben, vele együtt részt vesz a tárgyalásokon, amelyek három napja

Messze a határokon túl
szerez dicsőséget a magyar iparnak az
ORION RÁDIÓ

MINDEN ORION-RÁDIÓKERESKEDŐ KÉSZSÉGGEL BEMUTATJA

Kapható	Fülöp Károly	rádió és elektro-technikai vállalat, Rákóczi-ut 31. szám
Kapható	„MUSICA”	RÁCZ ERNŐ cégnél Rákóczi-ut 11. szám
Kapható	Péter István	rádió és villamossági üzletében
Nagy Sándor utca 19. Telefon 30-43
Kapható	Toth György	villany- és rádiószerelőnél
Csillárok, rádiók, égők és szerelési anyagok raktára.
Nagyvárad, Rákóczi-ut 14. Telefon 33-37.
Kapható	Ferenczy Zs. és Emödi J.	villamossági, műszak cikkek és rádió szaküzlet
Nagyvárad, Rákóczi-ut 11. Tel. 19-39.
Kapható	VACSI ES DOBRIBAN	Kossuth Lajos-u. 5-7.
Rádió és villamossági üzlete
Telefonszám: 27-33.

tolynak az amerikai és francia tényezők között.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Svéd lapértésülések szerint viszály tört ki De Gaulle és Giraud között. Eitsenhower amerikai tábornok Giraud-t akarja megtenni valamennyi párttű francia erő fejének.

Algécirasból jelentik: (MTI) A Ste-

fani Iroda jelenti: A Marokkóból menekülő franciákat szállító egyik bárkát egy angol korvett elsüllyesztette. Az utasok elpusztultak.

Barcellonából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Giraud tábornok ellen pénteken két francia tengerész-tiszt merényletet kísérelt meg. A két tisztet az amerikaiak azonnal kivégeztették.

Megnyilt!

Megnyilt!

Fekete József cipőüzlete

Szent László-tér, Sas-palota.

Elsőrangú női-, férfi- és gyermekcipők nagyválasztékban!

Hócipők, hócsizmák, halina csizmák!

Takarékosan!

Akár csak a mindennapi kenyeret takarékosan kell fogyasztanunk azért is, mert a villamos áramot is elavult, legyengült körték haszontalanul pazarolják. Helyükbe takarékos, jobb világítás való!

TUNGSRAM
KRYPTON

Szabó János nagy beszédet mondott a képviselőházban

Erősebb támogatást és megfelelő otthonokat kért a tanoncok számára.

Szabó János képviselő a kereskedelmi és közlekedési tárca költségvetésének vitájában elmondott beszéde elején foglalkozott az új magyar kereskedőréteg kérdéseivel, és megállapította, hogy nem kell magyarnak attól, hogy most még olyan kereskedők kerülnek a magyar életbe, akik szakképzettség nélkül helytelenül és rosszul működnek ezen a pályán, mert ezek csak kezdeti nehézségek és a felszínre került ilyen rétegek kifognak hullani a magyar kereskedőtársadalom sorából. Kérte a kereskedőtanoncok pártfogását a minisztertől. Kérte, hogy adjon erősebb támogatást és megfelelő otthonokat az eljövendő magyar kereskedői utánpótlás érdekében. Jelenben a helyzet az, hogy különösen Erdélyben egészségtelen nedves otthonokban élnek ezek a tanoncok és mind egészségügyi, mind gazdasági szempontból fontos ennek a problémának megoldása.

Azután a METESZ-ről beszélt a

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

képviselő. Megállapította, hogy a szövetségnek nagyon erős központja van, de a vidéki szervek gyengék és nem tudják pontosan ellátni a lakosságot. Kérte az utak továbbépítését, mert 22 év alatt temetőhöz hasonló volt egész Erdély úthálózata, telítve gödrökkel. Az utak jórészt már most teljesen rendbe kell hozni.

Az államvasuti tisztviselői kar, és az utazószemélyzet éjjel-nappal dolgozik és sokszor két-három napig tart a kiküldetés, de van olyan eset, amikor 5 nap után tér vissza lakóhelyére. Többször előfordul, hogy az utazó személyzet nem rendelkezett a könnyű, vagy nehézmunkás kenyér-adaggal és kenyér nélkül maradt a különböző törvényhatóságok területén. Kérem a miniszter urat, hogy mint ahogyan már több város megkezdte, hogy az állomásfőnökség rendelkezésére bocsát naponta egy-két kiló kenyér-adagot, általánoságban is oldja meg ezt a problémát, hogy a nagy munkát végző utazószemélyzet kenyérben ne szenvedjen hiányt.

Azután a ruha- és bakancsellátás kérdésével foglalkozott a MÁV alkalmazottai szempontjából és leszögezte, hogy ez a kérdés honvédelmi szempontból is igen fontos.

Nyilatkozik a NAC új miniszteri biztosa és régi vezetősége

A Budapesti Közlöny november 13-i számában hivatalosan is megjelent már a VKM. 224.633-1942. sz. rendelete, melyben Holló Zoltán NAC miniszteri biztost és Jeney Rezső helyettesét felmenti eddig viselt tisztviseléséről a NAC ügyeinek további vitelével Ajtay Gyulát bízza meg.

A klubhelyiségben így tegnap este a szokottnál is nagyobb sűrűségű forgás volt. A NAC vezetősége ott volt teljes számban és később megjelent az új miniszteri biztos is.

A beszélgetésekből könnyű volt megállapítani, hogy ez a kinevezés sokkal derűsebb hangulatot teremtett, mint a multkor. Általános az a vélemény, hogy az a bizonyos „ellenzék” lett igazolva a ezútszeges személycseré által, így valóban remélhető, hogy a NAC belső életében történt zökkenők valódi okaira rövidesen teljes világosság fog derülni. Ez pedig csak azt hozhatja maga után, hogy az egyesületben nagy lendület korszaka fog következni, mert minden olyan akadályt eltakarítanak az útból, ami a legkisebb mértékben is nehezíteni próbálná a nagyhirű klub működését.

Megkérdeztük Ajtay G. Gyula miniszteri biztost is, hogy mik a tervei a gondjaira bizott egyesülettel.

— Mint sportembernek, az az elgondolásom — válaszol készséggel a miniszteri biztos — hogy a NAC-nál előbb kiküszöböljük. Ennek első alapja az, hogy új alapszabályokat dolgozzunk ki, amelyben minden tisztségviselőnek félreérthetetlenül le van fektetve hatásköre. Ha ez megvan, már semmi akadály nincs, hogy visszakapja az egyesület önrendelke-

zési jogát. De addig is minden erőmmel azon leszek, hogy a NAC kitünő együttese semmiben se szenvedjen hiányt és minden lehetősége meg legyen arra, hogy a jövőben is kifejtse teljes képességeit és így elérje a büszke címet, amiért eddig is áldozatosan harcolt.

A magam részéről békét, szeretetet, munkakészséget hozok és mint régi sportember azt remélem, hogy annak ellenében megkapom minden egyesületi tag támogatását arra, hogy az egyesületet a válságos helyzetből ki vezessük és biztos alapokra helyezzük, hogy így megteremthessük a további fejlődés lehetőségeit.

Természetesen az úgy mielőbbi tisztázása érdekében meg fogom hallgatni mind a két irányzat véleményét — fejezte be nyilatkozatát Ajtay Gyula miniszteri biztos.

De kíváncsiak voltunk a klubban tartózkodó vezetők véleményére is, hogy milyen érzésekkel fogadták a miniszteri biztosság körüli személycserét.

Dr Sághy László rendőrtáncos: Mély megnyugvással tölt el a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr rendelkezése, s reméljük, hogy ezen intézkedés következtében a NAC egy sokkal szebb és jobb jövő elé néz, mint eddig, mert az új miniszteri biztos személye teljes garanciával bír az ügyek kibontakozása tekintetében.

Andrássy Gyula főmérnök: Mind az, ami a NAC ügyét és ezen keresztül Nagyvárad sportját előbbre viszi, örömmel tölt el. Meggyőződés, hogy az újonnan kinevezett Ajtay Gyula miniszteri biztos a cél szolgálatába szegődött.

Egy hónapi fogházat kapott az adóellenőrt bántalmazó Hombár-bizományos

Nagyvárad. Saját tud. Ez év szeptember 3-án történt, hogy Rév községben megjelent Kávássy József nagyváradai fogalmi adóellenőr a vizsgálatot tartott Gazdag-Gézi János Hombár-bizományos üzletében. Gazdag-Gézi a vizsgálat közben szidalmazni kezdte az adóellenőrt, majd kiutasította üzletéből, s az üzlet előtt még tetleg is bántalmazta olyannyira, hogy Kávássy József 20 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett.

Kávássy József ügyvédje, dr Tur-novszky Sándor utján bünvádi felje-

lentést tett Gazdag-Gézi ellen hatóságértés, becsületsértés és súlyos testisértés vétsége miatt. A bűnyelv tegnap tárgyalta dr Rozslyai büntető egyesbíró, s a tárgyalás során meghallgatták dr Beöthy Konrád orvosszakértő véleményét is. A vádat képviselő dr Leventé István ügyész súlyos büntetést, kért a vádlott tekintélyromboló cselekménye miatt. A törvényszék Gazdag-Gézi Sándort 1 hónapi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Internált a rendőrség egy fecsegő váradai zsidót

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai rendőrség csatornákban délből rendőrhatalom alá helyezte Hegedűs István nagyváradai zsidót azért, mert a nyomozás adatai szerint az elmúlt napokban egy ismerősével beszélgetett a jelenlegi háborús helyzetről, miközben annak az egyéni meggyőződésének adott kifejezést, hogy az amerikai katonák afrikai partraszállása után rövidesen eldől a háború sorsa és ennek követke-

ménye olyan kedvező helyzetet teremthet egyesek számára, amely alkalmat ad a belső rend megbomlására.

A felelőtlen fecsegő zsidó, mint a „moszkvai rádióból jól értesült egyén”, az onnan hallott híreket tovább adta. Ez a magatartása veszélyezteti az állam érdekeit s mintán a belső rend megbontására törekedett, a rendőrhatalom őr-zetbehívétel indokolta volt.

Darlan, aki elárulta Európát és Franciaországot

Írta: Csiszár Béla

1

A francia drámában a legtöbb csalódás, keserűség és homály a francia haderő főparancsnokát, Darlan tengernagyot lengte körül, akiben az egész francia nép, a katonaság és főleg a flotta vakon bízott, hogy veszély esetén a helyén lesz és megvédelmezi Franciaország érdekeit. Darlan valóban a helyén, azaz a helyszínen volt, nyomban az amerikai támadás után Algirba repült, de ott hagyta foglyul ejteni magát, noha a menekülésre ezernyi módja és alkalma lett volna, nem sietett más helyekre, ahol sikerrel irányíthatta volna a gyarmati haderő védekezését. Nem, Darlan Algirban maradt, amelyről tudnia kellett, hogy a degaulleisták főfőszke és amerikai akció esetén azonnal lázadást kiserelnék meg; tudnia kellett és tudta is, hogy az algiri véderő nem pétainpárti e ennek ellenére se menekült el, pedig Juin tábornok, az ottani főparancsnok óvta, kérlelte; külön repülőgép várta órákon át az algiri repülőtéren, táviratok, parancsok mentek át hozzá Vichyből, de Darlan azt táviratozta, hogy „alighanem fogságba kerül...”

A Darlan-ügy az elmúlt lázas, izgalmas napok legnagyobb rejtélye volt. Ma már azonban nem rejtély, hanem szomorú ügy, amely különös fényt vet egyes francia vezetőkre, az egész vichyi körre, az új Európával „amerikázó” francia politikára. Mindenki érthetetlenül állt e rejtély előtt. Darlan el tudta hitetni magáról a tengelybarátokkal, hogy hevesen angolelleses és az angolbarátokkal, hogy ellensége a „nácizmusnak.” Pétain vakon bízott benne, csak Lavalnak volt éles a eseme, amikor bármily áron félretolta útjából és kivette kezéből a kormányelnöki tisztet.

Ki ez az ember, akihez az évtized leg-sötétebb árulása, páfordulása tapadt? Kevesen tudják róla, hogy nem is indult tengerésznek, hanem diplomatának, de ezen a pályán nem boldogult. Amikor rokona, Georges Leygues lett a haditengerészeti miniszter, meghívta kabinettfőnökének. Darlan ettől az időtől

kezdve nagy szerepet játszott minden hajóépítési kérdésben s lassanként ennek a műszaki specialistája lett. Protekcióval magas katonai ranggal kerül a haditengerészeti státusba, hamarosan tengernagy, de hajózni annál kevesebbet hajózik. Szárazföldi tengernagy — ezzel a gúnynévvel emlegetik a flottánál.

Düinkirchennél került először a külföld elé a neve, amikor hajórajával az angolok visszavonulását fedezte. Azután résztvett a flotta képviseletében a compiegnei fegyverszüneti tárgyalásokon. Sokat szerepelt a német-francia katonai eszmecsereken, nélkülözhetetlenné tudta tenni magát, ezért rábízták a hadi tárcákat, majd Laval lemondatása után, amelyben neki is nagy része volt, ő lett a miniszterelnök, külügyminiszter és az összes honvédelmi miniszteri tárca gazdája.

Félével ezelőtt köszönt le a kormányelnökségről.

2

Ezek azonban csak száraz adatok, amelyekből nehezen lehet kihámozni egy árulóvá vált magasrangú tengerésztiszt portréját. Beszéljen azonban maga Darlan tengernagy önmagáról! 1941 szeptember elején René Benjamin, az ismert nevű francia író meginterjúvolta lapja, a Petit Parisien számára. Darlanról talán ez a cikk mondja meg a leg-összintébben az igazat. Mert nemcsak beezelteti interjúja alanyát, hanem maga is közli meglátásait, benyomásait. Érdekes cikkében a többi között ezeket írta:

— Darlant kevesen ismerik. Nem népszerű ember, sem a politikai körök, sem a közvélemény nem rajong érte; sőt keletlen pletykákat terjesztenek róla. A németellenesek kifogásolják, hogy túlságosan németbarát, a németbarátok viszont nem bíznak benne. A katonák ezrint nem a háborúban és a tengeren, hanem a tengerészeti minisztériumban vetette meg karrierje alapját. A politikusok viszont nyere katonának mondják. — Érdekes ember, de különös is. Más-

MINDENNAPI REGGELINK

A szemeskávó őshazája Afrika, a teafé Ázsia, a kakaóé pedig Amerika. Csak a cikóriakávét, a zamatos, finoman illatozó Franck cikóriakávét édes gyermeke az öreg Európának, különösen pedig ősi hazánk áldott földjének. A felsorolt négy élvezeti cikk közül a cikóriakávét a legújabb keletű, azonban nem marad el értékben a másik három mögött. Ugyis mint zamatosító, de önállóan is tökéletesen megállja a helyét és érvényesíti sajátos, pompás ízét, valamint különleges illatát több mint 100 esztendeje.

Franch
cikóriakávét

félóra alatt legfeljebb 10 percig néz a szemembe. Feszélyezve érzi magát? Bizalmatlan? Zárkózott? Talán mind a három. Nem túlságosan érdekli az, akivel szemben ül. Ez majdnem bántó. Mint a legtöbb kemény ember, nagyon érzékeny. Néha mintha valósággal neki berzenkednék. Talán a népszerűtlenség bántja.

— Az angol rádió sokat emlegeti róla, hogy tengernagy, de nem sokat hajózott; meg, hogy csak közepes színvonalú tanulmányokat végzett.

— Magáról ezt mondja: Higgadt ember vagyok, de nem ajánlom, hogy megbántsanak. Politikám egyenes vonalú, de nem akarok mindig a következetesség hibájába esni, mert akkor nem sokat segíthetek országomon. Tudom, hogy népszerűtlen vagyok, de annak, akinek hatalom van a kezében, nem kell keresnie a nép szeretetét. A nép nem tudja felmérni, mit jelent kormányozni. Erély és vasfegyelem: ez a legfontosabb kormányzati bölcsesség!

Végül a francia író megjegyezte Darlanról, hogy kevés politikai realitás, kormányozni képesség van benne, de annál több szenvedély, hevület és érzékenység. Feladatát nagy lelki erővel és tettekkészséggel végzi, de éppen olyan

nagy szenvedélyességgel és keserűséggel csapna át az ellenkező végletbe, ha történetesen elütnék a hatalomtól.

3

Darlan a személyes bosszú vezette az árulás útjára. Nyilvánvalóan nem tudta elviselni politikai sikertelenségét és nem tudta megbocsátani Lavalnak, hogy áprilisban az ő közbelépésére bukott meg.

Vichyben mindenesetre oriai csalóddát keltett, hogy éppen ez a férfiú nem vált be és lett árulóvá, akinek erélyére és feltétlen hűségére Pétain tábornagy annyira számított. Darlannak több mint egyéves kormányzása mindenesetre most már világosabb színben tűnhet fel azok szemében is, akik az együttműködés és a várakozás közötti naiv hintapolitikáját annak tulajdonították, hogy Darlan tengernagy és nem politikus.

Nagy embere lehetett volna a francia történelemnek, de így csak Ephiátesze lett.

Hirdessen a Magyar Lapokban

1943 Tipusu Márkás **Rádió**-ban

vezet

Vacsi és Dobribán

rádió szaküzlete

Kossuth L.-u. 5. Tel.: 27-33

Siemens Philips

Standard Orion

Telefunken

Egész országra terjedő hivatása és szerepe lesz a nagyváradi műszaki főiskolának

Dr. Nizsalovszky Endre egyetemi tanár nyilatkozik a Magyar Lapoknak

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Nizsalovszky Endre budapesti egyetemi tanár, aki tegnap délelőtt Nagyváradra érkezett, hogy este megtartsa a Katolikus Akció szabadegyetemén előadását a magyar sorskérdések viszonyát a házasság körüli kérdésekkel. Dr. Nizsalovszky Endre egyetemi tanár köztudomás szerint az első volt azok között, akik a főiskola tervének felvetése után értékes tanácsokkal látták el a város vezetőjét. A polgármester kérésére ugyanis levélben közölte, hogy a legalkalmasabb iskolatípus, amelynek nemcsak a város, hanem az egész ország hasznát látna, a műszaki főiskola lenne, amely műszaki vezetőket nevelne az egyre inkább fejlődő magyar ipar, különösen a mezőgazdasági ipar számára. Mintául a hasonló német intézményekre, így többek között a mitwaidai Technikumra utalt, amely eddig is kitűnően bevált.

A város vezetősége magáévá tette dr. Nizsalovszky Endre tervét és ilyen értelemben terjesztette kérését a kultuszminiszter elé, ahol az teljes méltánylást talált. A kultusztárca költségvetésének tárgyalásánál a miniszter már a megállapított és elfogadott tervet hozta csak nyilvánosságra. Hogy mikor kerül sor a felállításra és a megnyitásra, arra nézve időpontot még nem lehet mondani.

Műszaki központtá fogja avatni Nagyváradot az új főiskola

Arra a kérdésre, hogy mi lesz pontosan és részletesen az új főiskola hivatása és célja, nemcsak városunk, hanem az egész ország szempontjából is, dr. Nizsalovszky Endre a következőket mondotta:

— Új Európa tervszerűen kialakított gazdasági rendjében nemcsak német elgondolás szerint, hanem a mi terveinknek céljainknak és adottságainknak megfelelően is mezőgazdasági ipari állam leszünk. Ezen a téren már sok történet nálunk s ha nem a kívánt mértékben, az azért történt, mert hiányzott a megfelelő számú műszaki ember. A műegyetem nem tud annyi mérnököt nevelni, amennyire az országnak szüksége volna, de nem is célja a tömeges nevelés a színvonal kárára. Nem is volna helyes, hogy minden kisebb helyre és munkakör betöltésére mérnököt állítsunk, akinek nagyobb képességei, több tudása megfelelő munkakört és ki- fejlődési lehetőséget kíván. Viszont a műszaki vezetők, akik a két évfolyamos műszaki főiskolán végeznek, kitűnően beválnak gyárakban, üzemekben, ahol éppen az ő végzettségüknek megfelelő tudásra, képesítésre van szükség. A békes átállítás, különösen a tisztánul rész mezőgazdaságunk iparosítása ezekre a műszaki vezetőkre vár. Bármennyi is fog végezni a nagyváradi műszaki fő-

iskolán, mindre szüksége lesz az országnak, úgy hogy Nagyváradnak jelentős szerepe lesz majd ezen a téren is az ország iparosodásában.

Arra a kérdésre, hogy a kezdetben felvetett kereskedelmi főiskola terve miért nem megfelelő és miért nem is került szóba, dr. Nizsalovszky Endre a következőket mondotta:

— Kereskedelmi főiskolának semmiképpen sem vette volna hasznát sem Nagyvárad, sem az ország. Kereskedelmi

főiskolája van Kolozsvárnak és közgazdasági kara Budapestnek. Egyedül a budapesti közgazdasági karra ezernél több hallgató iratkozik be évente, míg az egész országban összesen csak 600 joghallgató iratkozik be. Bármilyen méreteket öltsön is az átállítás és az örségváltás, a meglévő karok el tudják látni a szükségletet. A kérdés lényege egyébként is a tokeellátás és a zsidó nyomás megszüntetése, a gyáripár átállítása. Akik kereskedelmi főiskolára gondoltak, egyrészt a könnyebb végét akarták megfogni a dolognak, de nem is fontolták meg alaposan a kérdést, csak öletszerűen vetették fel. A megoldást egyébként is be kellett állítani az országos tervek kereteibe. Ebben a keretben pedig Nagyvárad számára a műszaki főiskola az egyedül alkalmas.

Ami egyébként egyéni mozgólódás volt ebben a kérdésben, annak a kérdéssel kapcsolatban semmi jelentősége sincs sem a terv kialakulásában, sem a megvalósításában.

Zárolt számlán kell jóváírni az utlevél nélkül külföldön tartózkodó egyének átutalását

A m. kir. miniszterium 5180/1942. M. E. számú rendelete értelmében a törvényellenesen, tehát hatósági engedély, érvényes utlevél vagy határ-átlépési igazolvány nélkül külföldre távoztak, vagy érvényes utlevelük lejártá után külföldön tartózkodók részéről vagy megbízásából belföldre átutalt pénzüsségeket a Magyar

Nemzeti Bank vagy az átutalásban közreműködő pénzintézet nem fizetheti ki annak a személynek, akinek a javára átutalták, hanem az átutalt összeget zárolt számlán kell jóváírni. Nagyvárad, 1942. november 12.

Dr. Soós István s. k.
polgármester.

Hogyan rendezett Sztalin vérfürdőt 1937-ben tábornokai között?

Egy kis izelítő Roosevelt baráti körének multiából

Öt évvel ezelőtt az egész világot meglepte Tuhacsevszki, a Szovjetunió marsalljának elfogatásának és kivégzésének híre. Részletek természetesen nem jutottak el hozzánk. A győzelmes előnyomulások során most egyre-másra hull le a lepel a bolsevisták életéről és így lehet összeállítani ennek a szomorú történetnek lefolyását is.

A Tuhacsevszki-ügy elővizsgálatának iratait a szovjet legfelső haditanácsa bírálta meg. A vörös hatalmaságok három teljes napig tárgyalták

Vorosilov elnökletével az esetet, amelynek eredményeképpen magáévá tették az elővizsgálat megállapításait és hazaárulás címén vádat emeltek Tuhacsevszki ellen. A letartóztatás pillanatában a vörös marsall öngyilkosságot próbált elkövetni, de nem sikerült a katonák közbelépése miatt. 1937 június 11-én állították bírái elé a szovjet hadsereg mindenható marsallját és főparancsnokát. Sztalin parancsára zárt ajtók mögött folttatták le a tárgyalást.

Egy nap alatt kész volt a halálos ítélet

Ez délelőtt 10 órakor Tuhacsevszki Mihály kihallgatásával kezdődött. — majd Ugorevics, Jakir, Kork és több más tábornok elővezetésével folytatódott. Este 7 órára mindenkit kihallgattak. Ekkor Vorosilov kihirdette, hogy a június 4-iki legfelsőbb haditanács úgy döntött, hogy az össze vádlottakat a lehető legsúlyosabb büntetésre ítélte. Visinszki államügyész erre azt indítványozta, hogy az elítélteket zárják ki a pártból és mondják ki rájuk a golyó általi halált. Tíz perccel később már ki is hirdették a bíróság döntését: Tuhacsevszki, Feldmann, Kork, Uőorevics, Jakir, Prima-

kov, Eidemann és Putna tábornokokat halálra ítélte a törvényszék. A párt képviselője odalépett Tuhacsevszkihez és egy zsebkéssel levágta a marsallszillagokat zubbonyáról.

Hol és milyen körülmények közt töltötte Tuhacsevszki az utolsó óráit, még ma is titok, valószínűleg a Lubjanka egyik kamrájában helyezték el a halálraítélteket. A vörös marsall, aki nem számított erre az ítéletre, teljesen megtört és lelkiileg összeomlott, bár az ítélet kihirdetéséig még szilárdan fogadta.

Június 12-én több század katona zárta le a Lubjanka-teret. A híres bór-

Mindenkihez szólunk!

Délvidéki flortalpu harisnyák

Téli kesztyű, férfi gyapjú Jaeger alsóing harisnya és alsónadrág, és alsónadrág.

Meleg női nadrág, fehérneműek

még jó minőségben

olcsón

Horváth Károly
cégnél, Hlatky E utca 8

tön udvarán egy pártkülönítmény gyülekezett. A sápadt elitélteket két-két sseka-katona kísérte feltűzött szurronnyal. Féltenegykor érkezett meg Blücher marsall. A hátrakötött kezű rabok mintha azt kérdezték volna tőle utolsó pillantásukkal: Mikor követsz te is minket? Pár rövid parancs, szó, a börtön fala előtt öt méterre vonalat húztak egy kétával, ide kellett állni Tuhacsevszki és társainak. — Blücher fehér zsebkendőt húzott elő a zsebéből és magasra emelte. Erre a jelre az elitéltek mögött álló csekek elővették pisztolyukat és a volt tábornokok fejéhez tartották. Drámai pillanat volt ez, a bolsevizmus kegyetlen politikájának és szivtelen el-tézés módjának örök jelenete! Blücher kezében megremegett a kendő, aztán hirtelen lehullott, mint egy meglőtt fehér galamb. A nyolc lövés egy pillanatban dördült el. A Lubjanka udvarának aszfaltján nyolt haltest fe-küdt. Blücher autóba ülve azonnal Sztalinhoz ment jelentést tenni. Félóra múlva két szekér kanyarodott ki a börtön kapui alól, hogy a Leningr'di-országút felé tartson. Valahol ennek az utnak a mentén helyezték ismeretlen sírba Tuhacsevszki marsallt hét társával együtt. (TEK)

Felemelték a nyugdíjas köztisztviselői családpótlékát

A MTI jelenti: A kormány október 1-től visszamenően szabályozta a nyugdíjas közszolgálati alkalmazottak családi pótlékának és nevelési hozzájárulásának ügyét. A nyugdíjas tisztviselők eddig feleség után 12 pengőt kaptak havonta, a jövőben havi 26—43 pengőben részesülnek az eddigi 10 pengős pótlékot az első és második gyermek után 43 pengőre, a harmadik után 52 pengőre, a negyedik után 60 pengőre emelik. Hasonló mérvű emelés lesz a nevelésiügyi járulékokban is. Az állami tanulmányi tandíjban részesülő tisztviselő gyermekeket nem tekintik ellátottnak és azok a nevelési pótlékot továbbra igényelhetik.

Tiszta gyapjú szövetség.

kabátanyagok, bélesárak, diszmagyar-ruhaszövet
legegyősebb beszerzési forrása

Hoffmann András

szövetkereskedő

Rákóczi ut 2 Telefon 13-19

Nincs keresztény nemzet keresztény házasság nélkül — mondotta Gyöngyössy István főügyész a Katolikus Akció pénteki előadásán

Dr. Moldoványi István táblaelnök és dr. Nizsalovszky Endre egyetemi tanár az állam, a nemzet és a házasság viszonyáról

Nagyvárad. Saját tud. A Kereskedelmi Csarnok tágas és díszes nagyterme nem is tudta befogadni az érdeklődők nagy tömegét a Katolikus Akció szabadegyetemének harmadik előadásán, amelyen a megnyitó beszédet dr. Gyöngyössy István főügyész mondotta, az előadásokat pedig dr. Moldoványi István táblaelnök és dr. Nizsalovszky Endre egyetemi tanár tartották az állam, a nemzet és a házasság sorsdöntő viszonyáról.

A megjelentek között ott láttuk Fiedler István püspököt, dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynököt, Góthay Béla tábornokot, dr. Czifra Kálmán és dr. Hlatky Endre főispánokat, dr. Soós István polgármestert, a királyi tábla és a törvényszék bírói karából többeket, a helybeli tisztikar számos képviselőjét.

Az előadás előtt a hadapródiskola növendékei és a szép közönség a Himnuszot énekelték el, majd dr. Gyöngyössy István emelkedett szószíjára. Érthető — mondotta — ha a Katolikus Akció a házasság és a család kérdését vette fel a mostani előadássorozat folyamán, mert ez a két intézmény a társadalom, a nemzet életének alapját képezi. De ezenkívül minden embernek személyes ügye is, hiszen mindenki család, házasság keretén belül éli le életét, vagy onnan indult el elhatározó indításokkal életútjára. A mostani előadások a házasság viszonyát fejtegetik az állammal és a nemzettel. Az előadások végző következtetése nem kétséges: nincs keresztény nemzet keresztény házasság nélkül. Kétségen kívül az Egyház álláspontját kell elfogadni a házasság és a család kérdéseiben, mert Krisztustól szerzett meghatalmazása folytán elsősorban illetékes erre.

1560-ban vezették be Hollandiában a polgári házasságot

Dr. Gyöngyössy István megnyitó beszéde után dr. Moldoványi István táblaelnök kezdte meg előadását „Az állam és a házasság” címen. Rövid visszapillantást vetett a házasság történetére s megállapította, hogy az Egyház teljes és világos joghatósága a XII. században vált teljessé. Ennek a joghatóságnak a megszerzése és kialakulása kemény küzdelmekbe került. Törés csak a reformációval következett be, amikor a házasságot az államra bízta. Hollandiában vezették be először a polgári házasságot 1850-ben. Ujabb állomás a francia forradalom.

lom, majd az 1848-as forradalmak s ezután a liberalizmus kora, amely alatt minden állam magáévá tette a polgári házasságot. Nálunk 1894-ben szavazták meg a polgári házasság törvényét. Meg is lett az eredménye. A polgári házasságok mai három válfaja: a kötelező, polgári a fakultatív, a kötelező egyházi polgárral vegyesen. A három között a fakultatív és a kötelező egyházi sokban közeledik az Egyház álláspontjához, de elvileg az Egyház kizárólagos joghatóságának a megtagadása.

1894-nek gyászos eredményei voltak

Az Egyház házasság kérdésében nemhatalmát félti és védi, hanem a szentségi házasság — s Krisztus után minden érvényes házasság ilyen — érdekében kötelessége jogát vindikálni. Az események mindenben igazollák az Egyház álláspontját nálunk is. 1894 után az ijesztően megszáporodott válások és még ijesztőbbnek megfogott születések igazolták az Egyházat. Természetesen a polgári házasság maga is a vallásérkölcsei alap megingását jelenti és egy még nagyobb, még mélyebb emberi válságnak a jelensége. Különösen szomorító tény ez azért, mert már nemcsak

Dr. Nizsalovszky Endre előadása

Előadásának bevezetőjében dr. Nizsalovszky Endre egyetemi tanár érdekes képet festett a liberális éra Nagyváradjáról, arról a városról, amely talán a legliberalisabb városa lett Magyarországnak. Ennek a liberális zsarnokságnak a páncélját törték meg a század elején az új katolikus szellemiség apostolai, akik Nagyváradon is megjelentek és hirdették, hogy a liberalizmus külső, fényes máza szörnyű nyomort takar az alsóbb néprétegekben, a látszólag nagyzerű irodalmi fellendülés, a tudomány és művészetek haladása egy idegen, a nemzet létalapjait, elsősorban erkölcsiét bomlasztó idegen szellemiségnek az alattomos térhódítását jelenti, amelynek szörnyű következményei lesznek majd egyszer. Azóta már történelemmá lett a

Az új korszak nem jelenti a katolikus felfogástól való eltávolodást

Ma ezek az igazságok valósulnak meg sorban. Sajnos, a legszentebb ügynek is vannak hecstelen vámszedői, azonban az út a keresztény eszmények felé vezet. Egy ponton nincs ok a derűlátásra s ez a pont a házasságról szóló 1894. XXXI. törvényeikk. Azt mondhatná valaki, hogy ha nálunk nem is történt még semmi a házasság kérdésének igaz keresztény rendezésére, a totalitárius államok szelleme éppen olyan ellentétben áll a katolikus felfogással, mint a lejtűt liberális kor szelleme és tettei. Erre az elgondolásra azonban alaposan rácafol a házassági jognak nemcsak olaszországi, hanem németországi fejlődése is. A nemzeti szocializmus új há-

Szőlők pótlására:
amerikai gyökeresszőzök.

Szőlők felujítására:
gyökerező fá-ajtványok.

Ojtványkészítés céljaira:
amerikai és európai simavesszők

legjobb és lemegebizhatóbb beszerzési helye:

Teleki Szőlőtelepek

Villány.
52. üzemi ev.

Képes Szőlészeti Ertesítőnket kívánatra díjmentesen küldjük."

a felsőbb körökben van így, hanem a kiszegzák között és a munkásrétegben is terjed. Az illetékesek látják már a veszedelmet és igyekeznek is különféle szociális intézményekkel, intézkedésekkel orvosolni a bajt, azonban ez sokkal mélyebben rekszik. A házasság kérdésében nincs más út, mint visszatérni a szentségi házassághoz. Nehéz kérdés ez nálunk, ahol nem egyvállású a nemzet.

Dr. Moldoványi István itt érdekes egyéni javaslatot vetett fel, amelynek a katolikus elvekkel való megegyezése nem egészen világosan vehető ki. Ez a javaslat inkább az adott helyzetnek tette gyakorlati engedményekre helyezte a fősúlyt.

Dr. Moldoványi István előadása után a hadapródiskola növendékei zenekari kíséret mellett egy nagyon szép és hatásos szavalókórust adtak elő a magyar honvédéről. A kis kadétnak nagy sikerük volt. A szavalókórus után dr. Nizsalovszky Endre egyetemi tanár tartotta meg előadását.

biztosítja. Mussolini 1942. évi hatalmas Codice-je a nem katolikus állampolgárok házasságára, különösen azok felbonthatatlanságának kimondásával lényegében a kánonjog szabályait terjeszti ki. Az új korszak nem jelenti a katolikus felfogástól való eltávolodást. Minden nemzetnek módjában van azt, ami új a ma irányadónak vett világnézetével összhangban megvalósítani.

Nálunk erősen hangsúlyozzák mindig, hogy nem külföldi példákat utánzunk, hanem a sajátos magyar szellemiség alapján állunk.

(Handwritten notes in the margin)

A közfelfogás átalakulása nélkül hiába minden. A törvény betűt ki lehet játszani. A kérdés lényege tehát nem az, hogy mit várunk és mit lehet kívánni az államtól a házasság kérdésében, hanem azt, hogy mit kap és mit várhat az állam attól a szentségi házasságtól, amelyet a multban annyira semmibevert s amellyel szemben ez a semmibevelé legalább is írott jog szerint ma is változatlanul fennáll. Érdekes esetet említett ezután megdebreceni professzor korából. Egyik református tanár társa panaszkodott neki, hogy mennyivel könnyebb a katolikusoknak, akiknek az egyház biztos irányvonalat ad hit és erkölcs dolgában. Ez valóban igaz, azonban a hit és az erkölcs meghatározott rendje nehéz feladatot jelent a gyarló és esékény ember számára. S ez leginkább a házasság terén van így. Sokszor nehezebb a helyzete egy házasságban élő katolikus embernek, mint egy szerzetesnek, aki csak magáért felelős.

Az állam nem nélkülözheti a szentségi házasság támogatását

Foglalkozott ezután a jólsikerült és rosszul sikerült házasságokkal. Érdekes megvilágítást adta annak, hogy a polgári házassági törvény felbontási szakaszai mennyiben hozzájárulnak ahhoz, hogy sokan könnyen vegyék a házasságot és így nagyon sok rosszul sikerült házasság jöjjön létre. A szentségi házasságnál a felek jól meggondolják, hogy egész életre szövetkeznek egymással. Ha mégis nehézségek merülnek fel, a házasság szentségi kegyelme lehetővé teszi az együttélést. Egyébként a házasság intézményének szilárdsága ma különösen fontos, mert egyéb következményei mellett nagyon sok szociális intézmény jövője függ tőle. Számszerű adatokkal mutatta ezután ki az előadó, hogy milyen pusztító hatása van a házasság megingásának a gyermekéledés esökkené-

Elegáns női rélikabátokat, ruhákat és kosztümöket készít

TOTH

Beöthy Odön u. 7. alatt

Legújabb szabás. Széles munka

A gazdagság ára:

mindössze 3 P Ennyiibe kerül a magyar királyi jótékonycélu állami sorsjáték egy egész sorsjegye és 1.50 P-be egy fél. A húzás már közeledik, december 4-én! A sorsjegy kapható minden sorsjegyfórusitónál, valamint az összes dohánytözsdekben.

éte terén. A bennünket környező népek között mi állunk a legrosszabbul szerepük tekintetében. Az egy gyermek-rendszer különösen a nemzet gerincét képező kisbirtokososztálynál harapózott el leginkább. Közvetlen oka ennek hibás örökösödési jogrendszerünk, közvetve pedig az, hogy az állam letért a szentségi házasság egyedüli helyes útjáról.

Az állam már felismerte a veszélyt és tagadhatatlan, hogy a közgondolkodás is sokat javult az utóbbi évek alatt. Szélesebb rétegeknél azonban csak úgy tud az állam kézzelfogható eredményt elérni, ha visszatér a katolikus szentségi házassághoz. Nem elég az, ha az állam drákói rendszabályokat alkalmaz. Ezek csak muló eredményeket tudnak felmutatni. Sokkal gyökeresebbnek kell lenni a gyógyításnak. Az állam nem nélkülözheti azt a nagy támogatást, amit az egyház a szentségi házassággal nyújt az általános javulás érdekében.

Csak a család tud nevelni önfeláldozó embereket

Egy másik nagyon érdekes megállapítása volt az előadónak a köztisztviselői problémával kapcsolatban. Ma az önfeláldozó, rosszul javadalmazott kötelességteljesítést gyámoltalanságnak nevezik és hihetetlenül elharapózott közöttük a vagyonszerzési láz, pedig a jövő a köz iránti odaadás irányába mutat. Csak a család tud nevelni önfeláldozó embereket, akik a jövőben is tudnak majd hivatástudattal dolgozni. Ugyanígy vagyunk a tanítói és tanári kar utánpótlásánál is. A nemzetnek igazán hivatott vezetői csak azok lehetnek, akik tiszta, keresztény családi életet élnek. Nem teszi magáévá azt a korábbi korból visszamaradó és erkölcsi szempontból tartóhatatlan túlzott tapintatot, amely a közéleti férfiak úgynevezett magánéletét a közéleti magánélet elöl elzárni törekedett. Aki a nemzet sorsának intézőjére vállalkozik, annak az úgynevezett magánéletében sem szabad takargatnia valójának lenni.

Szóltott ezután a reverzális kérdéseiről, amely annyi zavart és egyenetlenséget kelt az országban, akik nem értik meg és nem akarják tudomásul venni a szentségi házasság megalkuvásokat nem tűrő jellegét. Megemlítette még a gyermekek vallásáról szóló törvényes rendelkezéseket, amelyek szintén módosításra szorulnak. Nizsalovszky Endre dr. ezután így fejezte be előadását:

— A katolikus házasságnak csak egyik ékes tulajdonságáról beszéltem, arról, hogy hogyan szolgálja, vagy tudná szolgálni hazánk javát. Pedig ez csak egyik következménye fenségének, hogy Krisztus szentséggé tette, azoknak a magasztos eszközöknek a sorába iktatta, amelyek hivatva vannak földi vándorlásunk meghőnyítésére.

Elutasította a törvényszék Máthé Ferenc mérnök kártérítési keresetét özv. dr. Julier Vilmosné ellen

Nagyvárad. Saját tud. Máthé Ferenc mérnök, volt nagyvárad, jelenleg budapesti lakos kártérítési keresetét adott be özv. dr. Julier Vilmosné ellen azon a címen, hogy Sztaroveszky utca 3. sz. alatti házat 1934 július 1-én kényszerhelyzetben s ezért áron alul, 600 ezer leierért adta el alperesnek és kiskorú gyermekeinek. Kényszerhelyzete abból adódott, hogy miután ő Budapestre költözött, a házat itt bérbé kellett adnia, a házbérjövdelemhez azonban nem tudott hozzájutni. Özv. dr. Julier Vilmosné a kereset elutasítását kérte azon az alapon, hogy először: a vételár nem 600 ezer, hanem 720 ezer lei volt; másodsor, mert ő a házon Szücs István építész útján különböző beruházásokat eszközöltetett, egyébként pedig még 1940-ben eladta a házat dr. Szabó-Weisz

Sándor orvosnak 875 ezer leierért.

Az érdekes kereset ügyét tegnap tárgyalta dr. Pávó polgári egyes bíró. Tanuként hallgatta ki Máthé Pált, az „Apolló” mozgó igazgatóját, Szücs István építész és dr. Hoványi József törvényszéki bírót, aki annakidején az adásvételi szerződést szerkesztette özv. Julier Vilmosnénak. Dr. Hoványi József vallomásaival igazolta alperes állítását, mely szerint a vételár nem 600 ezer, hanem 720 ezer lei volt.

A bíróság tényként állapította meg alperes állítását, a vételár tekintetében, továbbá azt, hogy a házon tekintélyes beruházásokat végzett s így, ha azt később magasabb áron adta is el, nyeresége ebből nem származott, felperes keresetét elutasította s kötelezte 550 pengő perköltség megfizetésére.

Beszél a „Hungária”

A „Hungária” étterem és kávéház ételei és italai elsőrendűek, izletesek, pótanyagoktól mentesek.

A „Hungári” étteremben Bihari Béla kiváló cigányprimás és zenekara játsza a százszor szép magyar dalokat, valcereket, olasz szerenádokat.

A „Hungária” kávéházban a HUNGARIA-JAZZ kitűnő zenekara játszik.

Mindennap délután 5 órai táncos-tea, szombaton és vasárnap este is tánc!

A „Hungária” kávéház és étterem árai polgári, szolid árai.

Jöjjen el és egyszerűen meggyőződhetik, hogy igenis — beszél!

„HUNGARIA”

Közös közgyűlést tartanak november 22-én a katolikus női egyesületek

Nagyvárad. Saját tud. Szent Erzsébet ünnepe táján, minden évben összejűnek városunk katolikus asszonyai, leányai, hogy közgyűlés keretében számoljanak be arról: szervezetekbe tömörülve mit és mennyit dolgoztak egy év alatt az Isten és a Haza ügyéért.

Ezek a közgyűlések hangos bizonyítói annak, hogy a mai magyar nők megértik, amire a mult tanít, amire a szent magyar asszonyok, a Gizellák, Erzsébetek, Margitok példája int: szolgálni az Isten és a felebaráti szeretet vonalát az Egyház és Haza ügyéért. Megértik és követik a példát.

S amikor a nyilvánosság előtt is be akarnak számolni munkájukról, ez nem hivalkodás, nem dicsekedés akar lenni, csupán annak igazolása, hogy katolikus női szervezeteink nem hiába léteznek, hanem valóban tervszerű, komoly munkát végeznek és helytállanak ott, ahol

kell. Szigorú számvétel ez a közgyűlés. Számbavevése annak, hogy szervezeteink mennyiben feleltek meg célkitűzéseiknek, hogyan teljesítették kötelességüket, mit kellene még tenni, mi a terv a jövőre.

Az idei közgyűlés még gazdagabb tartalmu lesz, mint az azelőttiek voltak. A nagyvárad katolikus asszony- és leányegyesületek ugyanis valamennyien megértették azt, hogy egységben az erő s teljes számban ceatlakoztak a Róm. Kat. Nőszövetség Bihari Kerületéhez, mely mint csúcsszervezet fogja össze őket és egységesen irányítja munkájukat a Katolikus Akció célkitűzése szerint. A november 22-iki közgyűlés délután fél 5 órakor a Kereskedelmi Csarnok nagyertermében tehát valamennyi nagyvárad katolikus női egyesület közös beszámoló és évindító közgyűlése lesz.

Hesz Márta.

Kiknek a fellebbezéseit tárgyalja kedden az I. sz. adófelszólamlási bizottság?

Az I. számú adófelszólamlási bizottság kedden délután fél 3 órai kezdettel az alábbi adófelbbezéseket tárgyalja:

Dr. Deutch Endre orvos Ritoókh Zsigmond u. 17/a. Weiszberger Sámsoné kifőző Szacsavay u. 8. özv. Kerekes Györgyné textilkér. Pável u. 4. Pláger József villanyvállalat Jókai M. u. 17. Krausz Hermann háztul. Beóthy Ödön u. 49. Révész Jenő háztul. Beóthy Ödön u. 20. Mudura Tivadar szücsmester Csáky u. 53. özv. Nagy Károlyné vendéglős Csáky u. 37. Seidler Sándor szücsmester Csáky u. 35. Drummel Ábrahám hitoktató Kapucinus u. 5. Popovits Sándor ingatl. ügynök Gróf Batthányi u. 12. Izsák Sándor fűszerker. Gr. Csáky u. 74. Friedmann Hermann nyomdász Torna u. 2. Klein Soma kézimunkaker. Láhner Gy. u. 12. Vas László Imre jut. ügynök Torna u. 2. Schanczer Cheskel metező Várady Zs. u. 1. Sebők Béla gyárig. Szaniszló u. 5. Kepes Bertalan magántiszt. Rákóczi u. 17. Berger Gyula gyárig. Polgárör u. 8. Zöldi Bertalan bankig. Hitler u. 66. Karácsonyi László banktiszt. Hitler u. 43. Silberstein Izidor utazó Horthy M. u. 19. Fuchs Jenő m. tiszt. Horthy M. u. 8. Pop János banktiszt. Munkácsi M. u. 7. Friedländer Ernő m. tiszt. Szilágyi Dező u. 6. Nagy Sándor banktiszt. János u. 81. Blága Gábor banktiszt. Szaniszló u. 56. Czitter Zoltán m. tiszt. Polgárör u. 14. Schermann Endre banktiszt. Munkácsi u. 2. Farkas Mór bankigazgató Gr. Bethlen I. u. 1. Bernát Béla banktiszt. Mészáros utca 6. sz.

November 26-án kell átvenni a cipő-utalványokat

Tudomására hozom mindazoknak, akik október havában a Közélemezési Hivatalban mértékutáni rendelkezésre és talpalásra igénylést nyújtottak be, hogy a lábbeli utalványok átvétele végett minden hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön reggel 8 órától a Közélemezési Hivatalban (Szaniszló-utca 15.) 9. sz. szobában jelentkezzenek.

Figyelmeztetem azonban a érdekelteket, hogy amennyiben jóváhagyott lábbeli igényléseiket legkésőbb folyó hó 26-ig nem váltják ki, úgy ezen időn túl azok érvényüket veszítik.

Nagyvárad, 1942. nov. 13.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

„Iglói diákok” a MAV „Turul” egyesülete műkedvelőinek előadásában

A nagyvárad MAV „Turul” dal-, zene- és önképző egyesülete vasárnap, november 15-én délután 5 órai kezdettel az Almhely kulturtermében táncos egybekötött műsoros délutánt rendez. Előadásra kerül az „Iglói diákok” című énekes, táncos diák-történet az egyesület legjobb műkedvelőinek szereplésével. A műsoros délután iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Őszi férfi

kalap

ajándékok
nyulszőr és oypaju

Szántaynál

Bazárépület — Színházoldal
Kalapjavítás gyáriag

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
 Postatakarékpénztári csekkszámánk száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza.

*** NEM MULIK EL NAP,** hogy valamely többé-kevésbé súlyos autószerencsétlenségről ne olvassunk a napilapokban. Anélkül, hogy a bírói gyakorlat külön figyelmeztetne rá, mindenki saját maga megállapíthatja, hogy az autó veszélyes üzem. — Kössön balesetbiztosítást az 1857-ben alapított legrégebb magyar biztosítónál, az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál, helybéli képviselő: Szent László-tér 2.

ESKÜVŐ. Szabó Erzsébet és béthlenfalvi Pál Géza nőv. 19-én, csütörtökön délelőtt fél 12 órakor tartják esküvőjüket a nagyvárad-olvasi római katolikus plébániatemplomban.

Az **IPARTESTULET** a Budapesten megjelenő Iparos Hírlap szerkesztőségével karöltve egy országos Honvéd Bajtársi szolgálat keretében hangversenyt rendez november hó 22-én délután 5 órai kezdettel a Református Kulturpalota dísztermében. Ennek a jótékony célú hangversenynek minden jövedelme a hadbavonult iparosok családjainak segítő alapjára lesz felhasználva.

HOGYAN LEHET A SZAPANNAL TAKAREKOSKODNI? Kézműsára hazánknak kirárolag terpentines kézműsöport a 100 éves Haidekker gyártól. E célra alkalmasabb, mint a szappan. Háztartásban, műhelyben, irodában nem nélkülözhető. Minden üzlet árusítja. Ügyeljünk a Haidekker névre.

HIRDETÉS: A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Ruházati és Textil Iparosok szakcsoportja elnöksége felkéri tagjait, hogy a ki nem váltott októberi havi cédra utalványait váltsa ki, mert ellenkező esetben arra való igényeit elveszti. Elnökség.

ELITÉLTÉK A STOCKHOLMI SZÓVJET KÉMKEDÉS VÁDLÓIT. Stockholm-ból jelentik (MTL) A NTL. jelent: Abban a nagy kémkedési perben, amelyben a stockholmi szovjet utazási iroda is belekeveredett, mint a Nya Daglagt Allehanda jelent, pénteken hoztak ítéletet. Walin tartalékos őrmestert 12 évi fogházra ítélte a katonai törvényszék és lefokozásra. A tárgyalás során kiderült, hogy Walin Sidorenkhoz, az iroda vezetőjéhez juttatta el az értesüléseit a évéd páncélos erőkről. A bíróság kimondta, hogy a per iratait 25 éven át nem szabad nyilvánosságra hozni.

ARCKÉPKIÁLLÍTÁS AZ UJSÁGÍRÓ OTTHONBAN. Nagyvárad. Saját tud. Rezes Molnár Mihály festőművész vasárnap délelőtt 10 órakor nyitja meg kiállítását az Ujságíró Otthon olvasótermében. Kiállításán arcképek szerepelnek, főként színes ceruzarajzok, amelyeket a nagyvárad-i közélet vezető személyiségeiről készített.

5 PENGŐ EGY KILO MALACHUS. A MTL. jelent: A Budapesti Közlöny pénteki számában megjelent rendelet értelmében a két hónapnál fiatalabb 15 kilogrammnál könnyebb malac kilója Budapesten 5 pengő 50 fillér, vidéken 5 pengő. A levágásra szolgáló élő malac termelői ára megfigyezés tárgyát képezi.

RENDELET JELENT MEG A KÉNDER SZÁLLÍTÁS SZABÁLYOZÁSÁRÓL. A MTL. jelent: A kormányrendeletet adott ki a kenderszállítás szabályozásáról.

ÁLLANDÓAN JAVUL KELETEN A GAZDASÁGI SZERVEZÉS. Berlinből jelentik a NTL: A birodalmi közlelmzési minisztérium igazgatója előadást tartott a német közlelmzési helyzetről. Megállapította, hogy az túljutott már a mélypontra és számítás szerint mostantól kezdve állandó javulás várható. Az ez évi termés kimondottan javulást eredményezett. Súlyosan esik latba, hogy a megszállt területeken hónapról-hónapra javul a szervezés. A keleti térség területén, amelyen több mint egy éve gazdálkodnak már, megnyerték a közlelmzési terén az első csatát.

Modern festett **BUTOR** olcsón kapható **MEZEINEL** Szabadság-utca 12. és Szacsáv-utca 48. Háló, kombinátszobák előszobák, konyhák.

Gans Perle behálózta Lax Aranka fiát

A bíróság megbüntette a házasság ellen "tiltakozó" anyósjelöltet

Nagyvárad. Saját tud. Gans Perle kö-zépkörü izraelita hölgy „behálózta” Lax Aranka fiát, úgy hogy a megszédült ifjú feleségül is akarta venni, ezíve választottját. Lax Aranka ezt mindenképpen meg akarta akadályozni, ezért a följelentés és Mendelovics Ábrahámné tanuvallomása szerint — megölésel fenyegette Gans Perlet e hogy szavainak nagyobb nyomatókat adjon, esernyőjével fejbe is vágta. A járásbíró-ság annakidején beigazoltnak találta a vádat és Lax Arankát 50 pengő pénzbüntetésre ítélte. Lax Aranka azonban soknak találta az 50 pengőt egy kis fejbevágásért a felebezett a törvényeseken. A felebezés ügyét szombaton délelőtt tárgyalta a nagyvárad-i törvényszék, dr. vitéz Bíró Barna-tanácsa és helybenhagyta a járásbíró-ság ítéletét.

Nagyváradon, a Körös partján 2000 darab termő gyümölcsfával, öntözhető nagy zöldség, virág termelésre alkalmas kertészeti 28 holdas telepet teljes felszereléssel hosszabb időre térbeadnám. Modern villa, egészséges cselédlakások, üvegházak, tehénasztré alkalmas istállók, új húsz darabra kocaftató, esetleg jószágállománnyal együtt. Bérleti időre tűzifával ellátva. Írásbeli érdeklődés Református Lelkész, Paptanácsi, Bihar megye, személyesen: Kovács Erzsébet fűszerüzlet, Nagyvárad, Mussolini-tér 10.

Hántolatlan rizs legmagasabb termelői ára

A m. kir. Közlelmzésügyi Minisztérium 161.200/1942. K. M. számú rendelete alapján a belföldi termésű, egészséges, hántolatlan rizs legmagasabb termelői ára hármely feladóállomáson, 10 tonnás vasuti kocsi-ba, illetve uszályba rakva, vagy a hántolóüzem helyére tengelyen beszállítva 100 kgr.-ként 100 pengő.
 A megállapított ár legfeljebb 14%-os víztartalmú és legfeljebb 3% idegen anyagot tartalmazó rizsre vonatkozik. Minden százalékos víztartalom-többlet után egy-egy százalék érték-levonásnak van helye.
 15% zöldsémtartalomig levonás nem eszközölhető. 15% zöldsémtartalom felett a következő értéklevonást kell alkalmazni:
 15%-20% között százalékonként

1-1 1/2%
 20%-25% között százalékonként további 1.5-1.5%
 25%-30% között százalékonként további 2-2%
 30%-nál több zöldsémet tartalmazó belföldi termésű, hántolatlan rizs legmagasabb termelői ára — egyéb minőségi feltételektől eltekintve — 100 kgr.-ként 77.50 P.
 A 10 tonnánál kisebb tételek vásárlásánál a tényleg felmerült költség, a vasútra szállítás, vagy hajóba rakás költsége és a szállítás, illetőleg az átrakás folyamán előálló 1/2%-os hiány a termelői árból levonandó.
 Nagyvárad, 1942. november 7.
 Dr. Soós István s. k. polgármester.

Nézze meg a Baross kiállításon
Kováts Sándorné fűzőspeciálista munkáját. — Apolló-palota III. e. Belépés — lift díjtalan
 Vasárnap estig nyitva

KORONA Filmszínházban

A legszebb magyar, részben színes óriás film.

Beszélő köntös

Jávor, Tasnády, Kiss F., Csontos, Bilicsy, Vaszary, Szilassy, Goll Bea
 Az utolsó előadás pontosan 7:15-kor kezdődik.

FRANCIA ÉS NÉMET KERESKEDŐK TANÁCSKOZÁSA. Vichy. (MTL) A NTL. jelent: A francia kereskedők és a német birodalmi kereskedelmi csoport egyes bizottságának negyedik tanácskozása pénteken végetért. Megvizsgálták a két ország különböző kereskedelmi ágának időszéri kérdéseit. Az ármosztással, valamint az áremelkedés kérdé-sével is foglalkoztak. A tanácskozás szí-vélyes bajtársi szellemben folyt le.

A MAGYAR DALKÖR vasárnap, november 15-én délelőtt fél tizenkettő óra-kor fontos, rendkívüli próbát tart. Elnökség.

JEGYEKET a Turáni Ünnepelekre fél 10 órától kezdve a színháznál lehet kapni. A sajtó számára fenntartott helyek és a többi szabadjegyek érvényesek az ünnepeleken. A rendezőség kéri a szabad-jegyek tulajdonosait, hogy foglalják el helyeiket.

Tudja-e Ön...

... hogy a háború kitörésekor Angliában — amint a londoni Times egy olcsóházi megállapítás nyomán közölte — még 698 személynek volt joga saját ágyat gyártani. E kiváltságok legnagyobb része a közép-korból maradt fenn, de egyes esetekben világháborus ágyuk is voltak, magántulajdonban.

... hogy a gránát szó az olasz nyelvből származik és a gránátalmát sokmagu gyümölcstől vette a nevet?

... hogy a 16. és 17. században minél kisebb órák voltak divatosak? Gyakoriak voltak a gyűrűbe vagy tűbevalókba bedolgozott órák is. X. Károly francia király trakkjának minden gombja egy-egy patányi óra volt.

... hogy a szovjetkormánytól jóváhagyott nevek listájában, melyet 1927-ben a belügyi népbiztosság adott ki, ilyen „keresztnevek” is szerepeltek: Barricada, Radio, Spinoza, Lincoln, Trotz (Trotzkij után), Bakun (Bakunin után), Voltaire, Kolombus Gracchus, Spartacus, stb. Női nevek: Barricada, Proletaria, Lunacsarsa, Akademia, Darwina, Bebelina stb.

... hogy a bécsi császári és királyi udvari színház 1800-ban kiadott színházi rendje a következő előírást tartalmazta: „A beléptidij megfizetése senkinek sem ad jogot arra, hogy a színházban illetlen magaviseletet tanúsítson és például ütüvel, piszsegéssel vagy lábdobogással adjon kifejezést nemtetszésének. Aki ilyeneket elkövet, nyomban letartóztatásba kerül”.

... hogy egy százéves illetlen a következő tanácsal szolgált fiatal leányoknak: „Az ifjú dáma nyilvánosság előtt tartózkodik minden önállóságtól. Véleményt vagy ítéletet nem nyilvánít. Egy nőszemélynek ázzal hivalkodni, hogy betekintett a városi kölcsönkönyvtár könyvtárgyzekebe, dőreséggel határos és már a nevelésbe hajló cselekedet lenne”.

... hogy a „villámgyors” gondolatok a mesék világába tartoznak? Az emberi gondolat, illetőleg az ingerkörvetítés sebességét pontosan mérni lehet. Átlagos sebessége óránként csupán 250 kilométer, míg a villámnak 300.000 kilométer meg-ételére csak egy másodperc-re lenne szüksége. (MN).

Sárándi utépitők és mikepércsi kupeczek között

Tanítt a harmadik osztály — csak érteni kell a nyelvét

Nagyvárad, október hó. Debrecenből utaztam hazafelé, s minthogy ezen a vonalon nem érvényes a bérletjegyem, harmadik osztályra ültem. S újra igazolást nyert az a régi megállapításom, hogy első osztályon kényelmes és előkelő, de halálisan unalmas az utazás, másodikon már nem is kényelmes és előkelő, de még mindig nagyon unalmas, hacsak véletlenül nem akad kedves, közlékeny és művelt utitárs, — a harmadikon azonban egyszerre belesodródik az ember az élet meleg és eleven áradatába, ami érdekes tanulságaival bőségesen kárpótolja a kényelmi és rangszerelességi áldozatokért. Pillanatok alatt tájékozódottam ezuttal is a kérdésekről, amelyek a mai embert foglalkoztatják, a feladatokról, amelyek megoldása folyamatban van, s rögtön megtudtam többek között, hol működik például a közigazgatás és hol vannak zökkenők hivatásuk magaslatán nem álló közalkalmazottak mulasztásai vagy tulkapásai miatt.

Mari néni, Juli néni, meg a többiek

Sárándig viszonylagos kényelemben utaztam: teies asszonyok foglaltak mellettem helyet hatalmas kannáikkal. Debrecenből jöttek. A kalauz mint régi ismerősökkel évődött velük. Mari néni, Juli néni, Erzsike néni nevezte, apró közlékenységi kihágásokkal vádolta őket, s az asszonyok vidáman és öntudatosan felegettek: nem igaz, hogy tele volnának pénzzel, hogy egész házsorokat vásároltak volna Sárándon és más községekben, amelyek Debrecenbe hordják a tejet s legfőképpen nem igaz az, hogy drágábban árulnának, mint ahogy ezt a rendelet előírja... De akár a kalauz tréfás vádjai helytállóak, akár a falusiak védekezése felel meg a valóságnak, ezekből az évődésekből s a hozzájuk kapcsolódott nem éppen politikamentes beszélgetésekből kétségtelenné látszik, hogy a falvak népe megértéssel van a helyzet nehézségei iránt, igyekezik megtalálni magát, bizakodással munkálkodik és jó közhangulattal néz a jövő kialakulásai elé.

Sárándon hagyomány az, utépitő mesterség

Sárándon nagy munkáscsapat lép fel a vasúti kocsit. Utépitő munkára mentek, egyelőre Eledre, ahonnan tehergépkocsin utaznak tovább Feketeerdő irányába, ahol már hónapok óta hatalmas munkálatok folynak. Érdekes volt megfigyelni, mennyire tisztában vannak ezek a munkások a falvak és a vármegye egész utépitési politikájával, mennyire a kisujjukban van, hogy hol, milyen céllal készültek és épülnek a műutak, megyei utak, községi behető utak s milyen elgondolások vezették az illetéseket a megye és az ország részvételének kialakításában.

Kettő kivételével csupa sárándi emberek utaznak a csoportban s érdekes magyarázatot adott egy hatvan év körüli, rendkívül értelmes munkás, aki mellém telepedett a padon. Sárándon minden munkabíró ember — 17 és 60 egynehány év között — utépitő szakmunkás, amellett, hogy kis gazdaságát is ellátja. Apáról fiúra száll ez: az öregedő utépitő munkás már magával viszi 16 éves fiát a munkahelyre és betanítja ott. S ha valahol az országrészben utépitést terveznek, az államépítészeti hivatalok elsősorban a sárándiak munkabíróit igyekeznek megnyerni, annyira köztudatban van szakavatottságuk. A mérnökök már névről ismerik a sárándiakat s az öregebbekhez számolt, együtt elvégzett munka emlékei fűzik őket. De nemcsak Hajdu-, Szil-

Csúf a hegy a sárándi emberek

Nagyszerű, biztató példája ez a magyar életrevalóságnak és munkabírátnak. A sárándi férfiak kora tavasztól késő ősziig állandóan uton vannak, messze vidékeken török és rakosgatják a követ s csak kéthetenként kerülnek egy vasárnapra haza, hogy élelemmel és tisztaruhával lássák el magukat és segítségére legyenek az asszonyknak a gazdaságban és háztáj körüli munkában. Most is a

lág, Bihar- és Szatmármegyében ismerik őket: bölcs utitársam, Egri András, aki majdnem ötven esztendője dolgozik ebben a szakmában, megfordult már Dunántúlon, Észak-Magyarországon, Máramarosban, s messze lent Edélyben is s egymást váltó nemzedékekkel öregbítette a sárándiak utépitő művészetének hírnevét.

— S hogy alakult ki ez a művészet pont a sárándiaknál? — kérdeztem. — Azt hiszem, onnan ered ez, — felelte az öreg, — hogy 1882-ben, a debrecen-hajduhadházi út építésénél sok sárándi embert alkalmaztak, akik ezalkalommal jól megtanulták a mesterséget s úgy látták, hogy ezzel a munkával meglehetősen lehet keresni. A falvak kicsi a határa, a gazdálkodás nem tudja eltartani a falut, hát más, távolabbi munkákra is mind többen jelentkeztek tőlünk s így hagyományává vált nálunk az utépités. Nem is versenyezhet velünk ebben a mesterségben csak Kaba, Hajduhadház és Csaba, ahol ugyanúgy fíról-fíra öröklődik ez a tudomány, mint minálunk.

csoport minden tagja kemény hazai munkavégzés után ült fel vonatra, hogy egész éjjel vonaton, várótermekben és teherautón zöngögjön és bóbiskoljon és reggel valahol a „csúf hegyek” között álljon munkába ismét.

A magyar életrevalóságnak egy másik jelével is találkoztam itt. Két mikepércsi munkásember is volt a csoportban, akik szintén utépitő

Róm. Kat. Növédő Egyesület

Leányotthonát és Elhelyező irodáját Pray György-utca 5. sz. alá helyezte át. — Bejárat az utcáról.

munkára igyekeztek. De ezek a falu renegátjainak számítanak, mert Mikepércsen mindenki kupec. Kedves öngunnyal vallotta be ezt nekem az egyik mikepércsi ember s azt se tiltotta, hogy bizony emiatt az ő falujának nem sok becsülete van a környéken, mert ezt már nem tekintik senki magyar embernek méltó foglalkozásnak...

Boszniából hozta haza egy mikepércsi ember a kupecedés tudományát

Csodálatos, hogy egyes falvakban hogyan alakulnak ki és öröklődnek bizonyos hajlamok, készségek, foglalkozások, amelyek aztán hovatovább a község eltartóivá válnak. A mikepércsiek megfordulnak az ország rész minden vásárán s állatokat adnak, vesznek, kupeckednek, lehetőleg elhallgatva származásukat az üzletkötésnél, mert a környéken már némi bizalmatlanság alakult ki velük szemben. Mikepércsi? — mondják a vásárosok — annak nem adok el s attól nem veszek... De a mikepércsiek mégis mindig megtalálják a számításukat s egyre szélesedő területekről rengeteg pénzt visznek haza a faluba...

— Hát ez a tudomány hogy keletkezett? — kérdeztem.

Erre is megkaptam a választ. A boszniai okkupáció idejében egy Gelért János nevű mikepércsi ember, a véletlen folytán, egy szlovén faluban belekóstolt a kupecedésbe s hazajövet a polgári életben is folytatta ezt a mesterséget. Jól keresett, hát földije is kedvet kaptak hozzá. Egyre több mikepércsi ember adta spekulálásra a fejét s ma mintegy ötven ember foglalkozik kupeckedéssel Mikepércsen. Különösen a debreceni vásárokat árasztják el, de elkalandoznak távoli vidékekre is és mindenütt nagy üzleti csalafintasággal veszik fel a versenyt a zsidóval...

Nagyváradra érve már jó barátságba keveredtem a sárándiakkal és a mikepércsiekkel egyaránt s akkora magyar önbizalmat merítettem munkakészségükből, józan felfogásukból és élelmességükből, amilyenre a legritkább esetben van alkalmam, ha másod vagy első osztályon utazom. (j. b.)

Vasárnap tartja a Szent Vince intézett Mária Társulata első színelőadását a szegények javára

A Szent Vince intézet Mária-társulata f. hó 15-én és 29-én délután 4 órai kezdettel a szegények javára színelőadást rendez, amelyre tisztelettel meghív mindenkit. Színe kerül: „A nyolcadik parancsolat” című 5 felvonásos színmű.

Ugyancsak 15-én nyílik meg a baba és ajándéktárgyak kiállítása.

Kérjük kedves vendégeinket, előadás után ne mulasszák el megtekinteni jótékony bazárunkat.

4 rendezőség.

Záróra négykor

Nehéz úgy jöni akarni, hogy az valakinek, sőt valakinek ne legyen rossz, vagy ha nem is rossz, egy kicsit kellemetlen. Ki gondolja volna arra, hogy a zárórától két cikkünk aggódalmas, fejszóráló olvasókra talált? Azt hittük, s talán jogos is volt ez a hiedelem, hogy a reggel nyolctól délután négy óráig egyhuzomban kitöltött munkaidő mindenkinek tetszeni fog. A Kereskedelmi Csarnok pártoló átirata a polgármesterhez, fel is sorolta takarosan a különféle előnyöket: hogy aszongya — kevesebb fűtőanyag kell, kevesebb lesz a villanyszámla, viszont több lesz a szabad idő tulajdonosnak, alkalmazottnak egyaránt. Előny itt, előny ott, előny mindenütt. Az Ipartestület is viharos lelkesedéssel fogadta el. A Baross Szövetség szintén. Sőt úgy értesültünk, hogy az alispáni hivatal is hasonlóan vélekedett róla és a maga hatáskörében el is fogadta az új rendszert. Jogos volt tehát a dicsekvésünk és büszkeségünk, hogy az új rendszert mi vetettük fel először Nagyváradon.

Kiben nincs valamelyes adag hiúság? Ki nem szeretne hizni attól, hogy egy felvetett gondolatát elfogadják és értékelik? Vártuk tehát az elismeréseket és a vállveregetéseket. Vártuk, hogy a kereskedők, iparosok, alkalmazottak, tulajdonosok segítők,

tanulók, kifutók, kihordók mind megköszönik szép sorjában az ötletet.

S mit gondolnak? Ki volt az első kritikus és mit mondott ez az első kritikus? Egy aggódó hitves személynében találtunk rá. Az volt a kifogása, hogy a korai záróra teljesen elfogja rontani a férfinépet. Korán fog szabadulni az üzletből, a műhelyből s ha közben már megebedtél, eszébe se lesz hazamenni, mert nem táradt, nem éhes. De ha ebédelt is, nem lehet majd otthontartani, mert délután négy óráig még egyhuzomban sem lehet elláradni. Ebből pedig az következik, hogy társaságot fog keresni, természetesen jó asztaltársaságot. Megnövekszik a kedélyes kiskocsmák forgalma, ázsioja. A végén a megrövidített záróra tovább fog tartani, mint ezelőtt, mert a hosszú estékből telik majd kocsmázásra, vig kirándulásokra. S ha már minden áron kitaranak a négyórás zárás mellett, legalább csukják be a kocsmákat is legalább öt, vagy hat óráig!

Nyilvánvaló, hogy sok tekintetben kell igazat adnunk a derék és kedélyes nagyváradai polgár feleségének — mindnek — amikor ilyen aggodalmakat vet fel a zárórával kapcsolatban. Azonban nem szabad elsietni a dolgot. Várjuk meg a végét! Ha a négy órai zárás valóban ilyen siralmas eredményekkel fog járni, akkor kitalálunk megint valamit. Addig azonban fogadjuk el, sőt kérjük, ha nem akarnak megadni, mert az unatkozó térjek otthontartására más eszköz is van, mint a napi robotban való elcsigáztatás. Legyen tehát a záróra négykor!

(pont.)

MEGNYILT

Kiss János

oyapjuszövetekben dusan felszerelt áruháza

Szent László-tér 5. szám (Pável u. sarok)

Kilencvenhárom fillérben állapították meg a szeszecet literenkénti árát

A m. kir. Közlekedésiügyi Minisztérium 94.223/1942. K. M. számú rendelete alapján értesitem a város közönségét, hogy a 10 százalékos (hydrátos) szeszecet legmagasabb eladási árához zárt palackokban történő eladás esetén palackozási költség címén 1 literes vagy fél literes palackoként legfeljebb 10 fillér hozzászámítható.

A palackozási költségekkel növelt fogyasztói ár 1 literes palackonként 93.— pengőnél, fél literes palackon-

ként 52.— pengőnél magasabb nem lehet.

Zárt palackokban történő eladás esetén a megállapított árakhoz palackbetét címén 1 literes palackoknál legfeljebb — 50 P. fél literes palackoknál — 40 P. számítható hozzá. Az üveget a város, illetve a kereskedő a vevő kívánságára a teljes bontóösszeg kifizetésével köteles visszaváltani.

Nagyvárad, 1942. november 7.
Dr. Soós István s. k.
polgármester.

Megállapították az élő és vágott baromfi fogyasztói árát

Semmitéle címen nem emelhetők az árak

A m. kir. közlekedésiügyi minisztérium 164.000—1942. K. M. számú rendelete alapján az alábbiakat hozza a város közönségének tudomására:

A háromkereskedők az élő és vágott baromfiak fogyasztók részére történő eladásánál, továbbá a piacon árusító termelők a fogyasztóknak történő eladásánál legfeljebb az alábbi árakat számíthatják:

Élő baromfi vágott, kopasztott baromfi, hél.

Liba 4.90, 5.—, kacsa 4.70, 4.80, csirke 4.60, 5.30, tyúk 4.—, 4.50, pulyka 4.50, 4.60, gyöngyös 4.40, 4.50 P.

Vágott csirke, tyúkra, pulykára és gyöngyösre megállapított ár a baromfinak bélezve történő eladása esetén 7 százalékkal felemelhető.

A liba- és kacsabontásból származó termékek legmagasabb fogyasztói ára a következő:

Máj, háj nélkül: P.kg. 45 dkg-on felül 18.—, 30—45 dkg-on 16.—, 30 dkg-on alul és súly minőségben 12.—, háj 7.20, bőr 5.80, belsír 6.50, aprólek 1.70, zsír egalizált 8.80, zsír nem egalizált 7.60, tepertő 8.90, mell bőrrel és csonttal 5.50, mell bőrrel és csont nélkül 6.—, mell nyúzva, csonttal 5.—, hát bőrrel és combbal 5.—, hát nyúzva combbal 5.—, hát nyúzva csomb nélkül 4.—, comb bőrrel 2.70, comb bőr nélkül 4.80, P.

A megállapított árak semmilyen címen (hítközségi adó, gabela stb.) fel nem emelhetők.

Nagyvárad, 1942. november 7.
Dr. Soós István s. k.
polgármester.

Vásárlási könyvecskébe való beírásra történik a burgonya kiszolgáltatása Nagyváradon

Két kilogramm burgonya a heti fejadag

Nagyvárad város polgármestere a város burgonyaellátásával kapcsolatban az alábbi értesítést adta ki:

Értesitem a város közönségét, hogy a mai naptól kezdődőleg a burgonya kiszolgáltatása a kereskedők által vásárlási könyvecskébe való beírás mellett történik és pedig olyképpen, hogy a kereskedő a vásárlási könyvecskéék 28. oldalára köteles bejegyezni a kiszolgáltattott burgonya mennyiségét, a kiszolgáltatás napját, valamint az eladó kereskedő nevét. A kereskedők családtagonként, fejenként és hetenként 2 kgr. burgonyát szolgáltathatnak ki. Amennyiben a szállítási nehézségek megszűnnek és nagyobb készlet áll a város rendelkezésére, úgy az érdekeltek a havi 8 kgr. fejadagot egyszerre, illetőleg havonta is megvásárolhatják. Akik bur-

gonyából önellátottak, vagy szükségletüket vásárlási engedéllyel fedezték, vagy pedig a burgonyakereskedőtől már jelen hirdetésny megjelenése előtt beszerették, burgonyát kiszolgáltatni, illetőleg azoknak venni tilos. Azok pedig, akiknek burgonyájuk termelt, vagy pedig vásárlás útján, vagy bármely más módon burgonyaszükségletüket, vagy annak egy részét beszerették, kötelesek vásárlási könyvecskéjüket a Közelelmezési Hivatal (Szaniszló-utca 15.) 7. sz. szobájában bemutatni, amikor is a vásárlási könyvecské 28. oldalára be lesz jegyezve, hogy burgonyával meddig van ellátva.

Nagyvárad, 1942. november 12.
Dr. Soós István s. k.
polgármester.

Erdélyi József Nagyvárad, Hlatky Endre-utca 10

Telefon: 12-81 **Zománcedény**, alumínium edény, hűsörllős, zsemlye- és mákdarálok, mérlegek, zománcozott tűzhely, alpakka erőszközök **állandó raktára!**
Szolid arak!

A tengerliszt és tengerikorpa legmagasabb ára

A m. kir. Közlekedésiügyi Minisztérium 163.300/1942. K. M. számú rendelete alapján értesitem a város közönségét, hogy a csirátlanított tengeriből készített őrlési termékek legmagasabb malmi eladási ára 100 kgr.-ként, zsákkal együtt a Közlekedésiügyi Miniszter Úr által kijelölt malomüzemeknél a következő:

a) tengeri liszt (malmi jelzése TL) 37 pengő.
b) tengerikorpa (malmi jelzése TK) 16 pengő.

Az eladási, fizetési, szállítási és egyéb feltételek, valamint a nagykereskedői és kiskereskedői árak tekintetében a tengerilisztre a 89.000/1942. K. M. számú rendelet 2—10. §-ának az egységes búzalisztra vonatkozó rendelkezései, a tengerikorpára pedig fenti rendelet 2—8. §-ának a búzaporára vonatkozó rendelkezései érvényesek.

Nagyvárad, 1942. nov. 7.

Dr. Soós István s. k.
polgármester.

Minden család egy kövér sertést, nagyobb család kettőt vághat le

Téves a városban elterjedt hír, hogy a hizlalók kötelesek sertéseiket november 15-ig levágni

Nagyvárad város Közelelmezési Hivatala az alábbi hirdetményt adta ki: A magánosok által hizlalt sertések levágása ügyében a következőkről tájékoztatom az érdekelteket:

1. Magánhizlalók kötelesek a sertések levágása előtt legalább 24 órával a Közelelmezési Hivataltól vágási engedélyt kérni.

2. Vágató a sertést köteles hivatalos mérlegen lemérni és a vágási engedély kiváltása alkalmával a mérlegbárát, marhalevelet és a sertéslaput a hivatalban felmutatni.

3. Vágató köteles a levágott sertésből a 8040—1941. M. E. számú rendelet alapján 3 kgr. tisztá zsírt a Hangya zsirgüjtőhöz (Szilágyi Dezső utca 5.) beszolgáltatni.

4. Minden család egy kövér sertést vághat, ha öt, vagy ötnél több 3 éven felüli családtag van, akkor két darab sertést vághat.

5. Csak 100 kgr.-on felüli hizottsertésre ad a Közelelmezési Hivatal vágási engedélyt, 100 kgr.-on alulira csak akkor, ha a hizlaló állatorvosi bizonyítvánnyal igazolja a kényszer-vágás esetének fenforrását.

6. Minden vágató családtagonként 11 kgr. zsírt tarthat mg. Az ezt meg-

haladó zsírmennyiséget köteles órára Géza hentesüzletébe beszolgáltatni kgr.-ként 3.70 pengős árban.

7. Minden vágató családtagonként havonta a vágásból nyert zsírból 60 dekát használhat fel.

8. A vágatás időpontja jelenleg nincs szabályozva, tehát téves az a városban elterjedt hír, hogy minden hizlaló köteles sertését legkésőbb november 15-ig levágtatni.

Ismételten hangsúlyozom, hogy vágási engedélyt a Közelelmezési Hivatal csak a legalább 100 kgr.-ot elért sertésekre ad ki. A levágási időpont csak annyiban van szabályozva, hogy a vágási engedély kiadásától számított 8 nap alatt kell a sertést levágni.

9. Magánfelek által hizlalt sertések a vágatási engedélyek kiváltása után a házban, illetőleg a városi szabályrendeletben meghatározott területen vághatják le a sertést.

10. A levágott sertések bőrét csak a hentesek, illetve húsfeldolgozó üzemek kötelesek lenyúzni és beszolgáltatni.

Nagyvárad, 1942. november 12.

Dr. Soós István s. k.
polgármester.

November 15-től este 6 órákor zárnak a nagyváradai fodrászok

470 pengő gyűlt össze az elaggott iparosok részére

A fodrász iparosok folyó hó 9-én tartott közgyűlése fontosabb határozataiból a következőket adjuk közre:

Elhatározta a közgyűlés, hogy f. évi november hó 15-től 1943. évi március hó 31-ig üzleteiket este 6 órákor bezárják. A szombat esti záróra nem változik.

Ebéd idő egy és fél óra.

Ez év május hó 12-én tartott „elaggott iparosok napja” tisztán 470.— pengő összegűt a nemességi juttatás. Az elnök halálán emlékezik meg a helyi hírlapokról az ingyenes propagandáért, valamint Béres Károly nyomda-

tulajdonosról, ki a szalaghirdetéseket teljesen díjmentesen készítette.

A Nemzeti Munkaközpont átirására a közgyűlés utasította a vezetőséget, hogy a szakosztály álláspontját irásban közölje a NMK vezetőségével.

E helyen említjük meg, hogy Menning Sándornak a mosó- és borotva szappan kiutalása ügyében tett budapesti útja sikerrel járt. Az illetékes helyen megígérték, hogy a legközelebbi időn belül kettő hónapi járandóságok fognak a szakosztály részére kiutalni.

Márkás órák, ékszerek, dísz tárgyak
nagy választékban

Arany, briliáns, ezüst beváltás
Ora, ékszer, szakszerű javítás

Viktor Árpád szakképzett órák és ékszerek
Rákóczi-ut 3. nagy választékban

Ülést tartott a főiskolai bizottság

A nagyváradai jogakadémia visszaállítására alakult állandó bizottság szombaton délután dr. Hlatky Endre főispán és dr. Soós István polgármester elnököletével ülést tartott. A polgármester örömmel számolt be arról, hogy fenn járt egy küldöttség a kultuszminiszteriumban és a miniszter már nyilatkozott is a tekintetben, hogy Nagyváradon a műszaki főiskolát állítják fel.

Dr. Nizsalovszky Endre egyetemi professzor szólalt fel az ülésen és

több érdekes javaslatot tett. Így azt tanácsolta, hogy a műszaki főiskola felállítását során Nagyvárad azt szorgalmazza, hogy a gépészeti és vegyészeti szakot állítsák fel, mert főképpen gépész és vegyész almérnökökben van igen nagyhiány.

Szabó Károly és Horváth Árpád szólaltak még fel az ülésen.

Általában az a vélemény alakult ki, hogy ez az új főiskola már az 1943-44. tanév elején megnyitható lesz.

Férfiruhákat, használtakat **MOLNÁR** használtruha üzletében
legjobb áron vehet, eladhat **MOLNÁR** használtruha üzletében
Rémér-tér 1. (udvarban).
Hívásra házhoz jövök.

SZINHÁZ

Strauss János daljátékának felújítása

Pénteken este ismét egy régi daljátékot újított fel a Szigligeti színház. Strauss János gyönyörű muzsikájának melódiai hódították meg újra a közönséget. Nem nagyoperett ez már, hanem egy kis opera, úgynevezett vig-opera. Énekpartijai pedig nehezebbek sok könnyű operánál.

Elsősorban most a gondos rendezést és a remek díszleteket kell felemlítenünk. Daniss Győző megmutatta, hogy valóban értékes és megbízható ember került a főrendezői székbe. Putnik Bálint igazgató pedig ismételt bizonyosságot tett arról, hogy ha a színházlátogatottság megengedi, nem riad vissza áldozatoktól és befektetésektől. Főleg a második felvonásbeli

diszlet volt festői és művészi. A tervezés érdeme Útő Endréé.

A szereplők is minden dicséretet megérdemelnek, mert igazán dicsérendő előadást hoztak ki. Kovács Irén, Márffy Vera és Benkő Béla énekszámait zúgó tapsal köszönte meg a közönség. Tetszett Daniss Győző, Máray Ede és Pákozdy Ferenc is. Jól sikerült alakítás Szabó Ernő részeg hőstünetje és Barsy Béla dadogós jogtudója. Keleti Aranka és Berta András ügyes betétszámot táncoltak.

A sok gondot igénylő énekszámok pontos betanításáért és a zenekar körültekintő vezényléséért Szathmáry Endre karnagyot illeti az elismerés.

(—)

Színházi iroda közleményei:

„Denevér” Kovács Irén felléptével szombat és vasárnap este

Szombaton délután negyed 4 órai kezdettel az idény legsikerültebb vigjátékújítása a „Gazdátlan aszszony” kerül színre **filléres helyárrakkal**. Jegyek: 30 fillértől 170 fillérig.

Szombaton és vasárnap este Strauss János örökszép nagyoperettje a „Denevér” van a színház műsorán Kovács Irén koloratur primadonna felléptével. Gyönyörű kiállítás! Teljesen új díszletek! Szombaton este A-bérlet, vasárnap este béreltszűnet.

Vasárnap délután negyed 4 órai kezdettel Kovács Irén felléptével **Sybill**. Jakobi Viktor híres nagyoperettje kerül színre **olcsó helyárrakkal**. Jegyek: 40 fillértől 260 fillérig. A nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos jegyekről előre gondoskodni.

Hétfőn este 3 óras kacagás lesz a színházban, mert a „Párisi expressz”

című operett-újítás kerül színre **filéres helyárrakkal**. Jegyek már válthatók.

„Bolond Ásvayné”, az idény legnagyobb színházi sikere kedden este ismét a színház műsorán van, Hotty Évával a címszerepben.

November 24-én Puccini: **Bohémélet** című operája kerül színre a színházban Pataky Kálmán, Kőszeghy Teréz, Csóka Béla, dr. Dalnoky Viktor és Szóts D. Péter felléptével. Felémelt helyárrak. A premier bérlőközönség helyeit szombaton (nov. 14) 6 óráig fenttartja a pénztár.

HETI MŰSOR:

Szombaton délután: **Gazdátlan aszszony**.

Szombaton este: **Denevér**, A. bérlet.

Vasárnap délután: **Sybill**.

Vasárnap este: **Denevér**.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Acz Tibor**, Széchenyi tér 6.
órak vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása

RÁDIÓ

VASÁRNAP, NOVEMBER 15.
Budapest I.

7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
8.30 Öszinte beszéd.
9.00 Unitárius istentisztelet a Kohary utcai templomból. Igét hirdeti Szent-Iványi Sándor budapesti vezető lelkész.
10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi plébániatemplomból. A szentbeszédet Körtvélyessy-Linzenbold Ferenc hittanár mondja.
11.15 Evangélikus istentisztelet a Deák téri templomból. Igét hirdeti dr.

Keken András deákterei lelkész.
12.15 Levente-műsor.
12.55 Zord idők. Benda Jenő előadása.
13.10 A Rádiózenekar műsorából.
14.00 I. A mezőgazdasági gépszövetkezetek. — Dr. Szeibert János miniszteri osztálytanácsos előadása a Szűret Balatonfűrészen. A közvetítést a baricskai dűlőről és az arácsi állami szőlészeti iskolából vezeti Budinszky Sándor.
14.40 Mária főhadnagy. Közvetítés a Fővárosi Operettszínházról.
A II. felvonás után: Hírek.
18.00 Honvédeink nótát kérnek. Közre-

működik Kékes Irén és Vargha Imre Kisérl Oláh Kálmán cigányzenekara. Az öszekötösöveget elmondja Turay Ida.
19.05 Száll a dal — peng a gitár.
20.20 Hangképek a vasárnap sportjáról.
20.40 Holéczy-együttes.
21.00 Szép ifjuság térj vissza egy szóra. Majthényi György elbeszélése.
21.25 Tréfás nóták. 22.20 Kivánság lemezek.

HÉTFŐ, NOVEMBER 16.
Budapest I.

5.40 Üzen az otthon.
6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 A Honvéd Gépkocsiszertár Lovászegyesületének zenekara.
11.15 Közzenék és előjátékok.
11.40 Rozsnyay Károly elbeszélése.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Szórakoztató zene.
15.20 Budai Mandolin zenekar.
15.50 Csery Clauer Mihály dr előadása.
17.00 A magyar színjátszás születés-

Nagyvárad térképe

fekete nyomással P. 1-80
kapható a
AGYAR LAPOK kiadóhivatalában

nek 150. éves fordulóját ünnepli Kolozsvár.
17.45 Az Operaház zenekara.
19.05 Borostyánkői Ferenc dr orvosi előadása.
19.25 Votisky Alice és Teleki Sándor énekel, Kisérl Gáspár Lajos cigányzenekara.
20.20 Vándor Kálmán vídám csevegése.
20.45 Tabányi Mihály együttese.
21.10 Puhár István beszélget dr Rajczy Imrével.
21.20 A Berlini Filharmonikus zenekar.
22.10 Beszkárt-zenekar.
23.00 Zsebök Vilma és Robmann Henrik hárfakettős.
23.25 Csárdások.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, drágaköveket vesznek. Haslinger ékszerész, Rákóczi-ut 8. szám. 363

Jó hangú rádió, olcsón eladó. Kovács, Halász-u. 14. 373

Tűzelési célcikra alkalmas napraforgóhéj kapható a Vegyi és Élelmiszeripari r. t.-nál, Anyos Páru. 2-6. 391

Zongorát jó állapotban, esetleg pianót vennék. Zemplényi fodrász, Szent László-tér 7. 407

Aranyat, ezüstöt briliánsot vásárol Tarján Árs.ékszerész, Rákóczi-ut 8. 185

Jó karban levő harmóniumot keres az almásfegyverneki plébánia. Ajánlatok a kiadóban.

Eladó regénytár. Dr. Baditz, Miskolc 159

Briliánsot, aranyat, ezüstöt vesznek Viktor ékszerész, Rákóczi-ut 3. 356

Kombinált szoba butort kifogástalan állapotban, lehetőleg sötét színekben megvételre keresek. Cím: a Kialóba kérek. 392

Teljesen kifogástalan rekamiét megvételre keresek. Cím: a Kialóba kérek. 393

Jó hangú cimbalom eladó. Erdőküldök címűket adják le a kiadóba. 394

Használt spór eladó. Akadémia-utca 8. szám 399

Ingatlan

Ha ingatlant venni vagy eladni akar, úgy forduljon bizalommal

Pintér János eng.
ingatlanforgalmi irodához
Hitler Adolf u. 15. — Tel. 1400., 1040.

Eladó kétszobás, konyhás magánház. Össztelep, Bajnok-u. 13. 373

Eladó öszkomfortos, két szobás, hallos, előszobás, csaknem teljesen új magánház. Közeli jövőben beköthető. Erdőküldönj lehet Dr. Dobay-Könyves ügyvédi iroda Szaniszió-u. 4. Telefon 11-15. 397

Huszár-utca 5. számú 3 szobás öszkomfortos magánházamat, mellette levő bérházammal, olcsón eladom. Megbízottam **Jelinek** ingatlaniroda.

Ingatlant akar venni, vagy eladni? Azonnal menjen, írjon, vagy telefonáljon erre a címre: Jelic Gyula ingatlanközvetítő iroda, Lukács György-utca 28. Telefon: 12-72. 406

Szabadság-utca 19. alatti 3 szobás öszkomfortos és 1 szoba konyhás lakrészes házamat 22.000 pengő olcsó áron eladom. Megbízottam **Jelinek** ingatlaniroda, Teleki-u. 2.

Húszer pengőért eladó 3 szobás öszkomfortos házrés. öröklakás. Lukács György-utca. **Jelinek** ingatlaniroda.

Földbirtok Nagyváradon eladó. **Jelinek** ingatlaniroda.

Eladó kisebb házak Székely hadosztály 4 (6500), Méhes-utca 9. (7000), Kurucz 8 (8500), Ferenc József-tér 7 (6500), Majláth Gusztáv 22 (6500), Ferenci István 30 (8500), stb. **Jelinek** ingatlaniroda.

Ribbentrop utcában 2-szer 2 szobás fürdőszobás lakrészes ház. 23.000 pengőért. **Jelinek** ingatlaniroda

Allást nyec

Fűszer, csemege szakmában jártas kiszolgáló kisaasszonyt felvesszünk. Cím a kiadóban. 398

Allásnélküli kereskedő segítők azonnali keresethez juthatnak. Jelentkezés 9-12-ig Gróf Teleki Pál-utca 2. sz. I. em. Bogaynál. 404

Jömegejelentésű urak és hölgyek azonnali kenyérkeresethez juthatnak fix és magas jutalék mellett. Jelentkezés gróf Telki Pál-utca 2. sz. I. em. Bogaynál. 405

Allást keres

Varróni elsőrendűen készít ruhát, kabátot, házakhoz ajánlkozók, vidékre is. Ráczné, Csengeri-u. 7. 403

Nagy iródi gyakorlatlatta rendelkező fiatalember állást keres. „Béreltszámoló” jellegre kiadóba. 401

Különféll

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja. Csutorás. Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Kölcsönök kaphatók betáblázásra. Eladó sok ingatlan **Jelinek** ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 358

VARRÓGÉP javítása, alkatrészek Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Eladó sok ingatlan. Kölcsönök kaphatók betáblázásra. **Jelinek** ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 359

Üzletbővítés céljából ceendes társat, esetleg közreműködőt keres jogi fogalmu falpári vállalat. 20-25.000 pengővel megfelelő biztosíték mellett. Biztos megélhetés, jellegre a kiadóba. 395

Jömenetelű férfiszabóműhely forgalmi helyen azonnal átadó. Cím a kiadóba. 402

Elveszett

Elveszett Bencos Mihályné névre szóló élelmiszerjegyek, villanyszámla és újságszámla. Kérem a becsületos megtalálót hozza Bólynyi Sándor-utca 24-a. alá. 409

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád **Dr. Scheffler Ferenc**
a Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.